

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 10ης Ιουνίου 2004*

Στην υπόθεση T-307/01,

Jean-Paul François, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Wanre (Βέλγιο), εκπροσωπούμενος από τον δικηγόρο A. Colson, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγων-ενάγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον J. Currell, επικουρούμενο από τον δικηγόρο B. Wägenbauer, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής-εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο, αφενός, αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Απριλίου 2001 περί επιβολής στον προσφεύγοντα-ενάγοντα της πειθαρχικής κυρώσεως του υποβιβασμού κατά ένα κλιμάκιο και, αφετέρου, αίτημα αποζημιώσεως προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας και προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που θεωρεί ότι υπέστη ο προσφεύγων-ενάγων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από την P. Lindh, πρόεδρο, και τους R. García-Valdecasas και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: I. Νάτσινας, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 2ας Δεκεμβρίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- ¹ Ο κανονισμός 86/610/ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, περί των λεπτομερειών εκτέλεσης ορισμένων διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού της 21ης Δεκεμβρίου 1977 (ΕΕ L 360, σ. 1, στο εξής: εκτελεστικός κανονισμός του δημοσιονομικού κανονισμού), που ίσχυε κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών [ο κανονισμός 86/610 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε εν συνεχεία από τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΚ) 3418/93 της Επιτροπής, της 9ης Δεκεμβρίου 1993 (ΕΕ L 315, σ. 1)], προέβλεπε, στο άρθρο 68, τα εξής:

«Υπό τις συνθήκες που καθορίζονται στα άρθρα 54, 55 και 94 του δημοσιονομικού κανονισμού, η συμβουλευτική επιτροπή επί αγορών και συμβάσεων καλείται να γνωμοδοτήσει με συμβουλευτικό τρόπο επί:

- α) όλων των σχεδίων συμβάσεων εργασιών, προμηθειών ή παροχών υπηρεσιών ποσού ανωτέρου από εκείνα που αναφέρονται στα άρθρα 54 και 94 του δημοσιονομικού κανονισμού καθώς και επί σχεδίων αγορών ακινήτων, οιοδήποτε και αν είναι το ποσό του·

- β) των σχεδίων τροποποιήσεων των συμβάσεων του στοιχείου α', σε όλες τις περιπτώσεις όπου αυτές οι τροποποιήσεις είχαν σαν αποτέλεσμα να μεταβάλουν το ποσό της αρχικής σύμβασης·

[...]

- στ) των θεμάτων που δημιουργούνται κατά τη σύναψη της σύμβασης ή την εκτέλεση αυτής (ακύρωση παραγγελίας, αιτήσεις μείωσης ρητρών λόγω καθυστέρησης, παρεκκλίσεις από τις διατάξεις των συμβατικών όρων και των γενικών προϋποθέσεων και όρων ...), όταν το θέμα είναι αρκετά σοβαρό για να προκαλέσει μια αίτηση γνωμοδότησης·

[...]»

- 2 Το άρθρο 11, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) ορίζει ότι ο υπάλληλος οφείλει να ασκεί τα καθήκοντά του και να ρυθμίζει τη συμπεριφορά του λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη του τα συμφέροντα των Κοινοτήτων.

- 3 Το άρθρο 21 του ΚΥΚ προβλέπει τα εξής:

«Ο υπάλληλος, ανεξάρτητα από τη θέση του στην ιεραρχία, έχει την υποχρέωση να επικουρεί και να συμβουλεύει τους ανωτέρους του. Είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί.

Ο υπάλληλος ο επιφορτισμένος με τη λειτουργία μιας υπηρεσίας είναι υπεύθυνος έναντι των προϊσταμένων του για την εξουσία η οποία του έχει παρασχεθεί και για την εκτέλεση των διαταγών που δίδει. Η προσωπική ευθύνη των υφισταμένων του δεν τον απαλλάσσει από τις ευθύνες που τον βαρύνουν.

Στην περίπτωση κατά την οποία θεωρήσει τη διαταγή που έλαβε ως αντικανονική ή αν θεωρήσει ότι η εκτέλεσή της δύναται να επιφέρει σοβαρές ανωμαλίες, ο υπάλληλος πρέπει να εκφράσει, αν είναι αναγκαίο εγγράφως, τη γνώμη του στον ιεραρχικά ανώτερό του. Αν ο τελευταίος βεβαιώσει την εντολή εγγράφως, ο υπάλληλος πρέπει να την εκτελέσει, εκτός αν η διαταγή αυτή αντίκειται στον ποινικό νόμο ή στους ισχύοντες κανόνες ασφαλείας.»

- 4 Το άρθρο 86 του ΚΥΚ ορίζει ότι κάθε παράλειψη των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει υπάλληλος ή τέως υπάλληλος δυνάμει του ΚΥΚ η οποία γίνεται εκουσίως ή εξ αμελείας αποτελεί λόγο πειθαρχικής κυρώσεως. Μεταξύ των πειθαρχικών κυρώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 της ως άνω διατάξεως συγκαταλέγεται και εκείνη του υποβιβασμού κατά κλιμάκιο.

5 Το άρθρο 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ προβλέπει τα εξής:

«[...] αν ο υπάλληλος διώκεται ποινικώς για τις ίδιες πράξεις, η κατάστασή του ρυθμίζεται οριστικά μόνο μετά την έκδοση αμετακλήτου δικαστικής απόφασεως.»

Ιστορικό της διαφοράς

6 Ο προσφεύγων-ενάγων (στο εξής: προσφεύγων) είναι υπάλληλος της Επιτροπής με βαθμό Β 3. Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν αντικείμενο της επίμαχης πειθαρχικής διαδικασίας, ο προσφεύγων ήταν τοποθετημένος στην υπηρεσία ασφαλείας (στο εξής: ΥΑ) της Γενικής Διευθύνσεως προσωπικού και διοικήσεως της Επιτροπής και ήταν διαχειριστής της αρμόδιας για οικονομικά θέματα ομάδας της ΥΑ. Οι ιεραρχικά ανώτεροι του προσφεύγοντος ήσαν τότε ο κ. De Haan, διευθυντής της ΥΑ, και ο κ. Eveillard, βοηθός του τελευταίου και προϊστάμενος του τομέα «Προστασία στις Βρυξέλλες».

7 Το 1991, η Επιτροπή δημοσίευσε μια πρόσκληση προς υποβολή προσφορών σχετικά με τη φύλαξη των κτιρίων της που βρίσκονται στις Βρυξέλλες. Τον Οκτώβριο του 1992, η σύμβαση φυλάξεως, η οποία αφορούσε ποσό 75 000 000 ECU, ανατέθηκε στην εταιρία IMS/Group 4 και άρχισε να ισχύει από 1ης Νοεμβρίου 1992 και για πενταετή διάρκεια. Στο πλαίσιο των καθηκόντων που ασκούσε τότε, ο προσφεύγων συμμετέσχε στην κατάρτιση και την εκτέλεση της ως άνω συμβάσεως.

8 Πριν από την υπογραφή της συμβάσεως φυλάξεως, η εταιρία υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός ζήτησε να τύχει εγγυήσεως κατά του κινδύνου

διακυμάνσεως της τιμής συναλλάγματος μεταξύ του βελγικού φράγκου και του ECU, νομίσματος στο οποίο είχε συνομολογηθεί η σύμβαση. Κατόπιν του ως άνω αιτήματος, υιοθετήθηκε τροποποίηση της συμβάσεως (παράρτημα 1) με την οποία τροποποιήθηκε το σχέδιο συμβάσεως που είχε ήδη υποβληθεί στη συμβουλευτική επιτροπή αγορών και συμβάσεων (στο εξής: ΣΕΑΣ) χωρίς να προηγηθεί νέα διαβούλευση με την εν λόγω επιτροπή. Το ως άνω παράρτημα 1 περιελάμβανε μία ρήτρα που καθιστούσε δυνατή την προσαρμογή των τιμών της συμβάσεως στις μεταβολές της τιμής του ECU σε σχέση με το βελγικό φράγκο και εισήγαγε άλλες τροποποιήσεις της συμβάσεως φυλάξεως.

- 9 Τον Νοέμβριο του 1992, συντάχθηκε ένα υπηρεσιακό σημείωμα για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεως που αφορούσε την επίμαχη τροποποίηση και απευθυνόταν στη ΣΕΑΣ. Ωστόσο, το έγγραφο αυτό παράπεσε στα αρχεία της ΥΑ. Όταν το εν λόγω έγγραφο βρέθηκε, τον Ιανουάριο του 1993, δεν διαβιβάστηκε στη ΣΕΑΣ.
- 10 Τον Ιανουάριο του 1993, ο δημοσιονομικός ελεγκτής αρνήθηκε να δώσει την έγκρισή του σχετικά με ένταγμα πληρωμής που αφορούσε την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως, για τον λόγο ότι οι πληρωμές είχαν προβλεφθεί σε βελγικά φράγκα και όχι σε ECU, όπως προκύπτει από την έκθεση της διοικητικής έρευνας της 14ης Ιουλίου 1998 (σ. 13), που καταρτίστηκε από τον κ. Reichenbach, τότε διευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως «Υγεία και προστασία των καταναλωτών» της Επιτροπής, κατόπιν αιτήματος του κ. Trojan, Γενικού Γραμματέα της Επιτροπής, καθώς και από την έκθεση της 6ης Ιανουαρίου 1999 (σ. 12), της κ. Flesch, γενικού διευθυντή της Μεταφραστικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, προς την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ), και, τέλος, από την έκθεση της ΑΔΑ προς το πειθαρχικό συμβούλιο της 24ης Φεβρουαρίου 1999 (σημείο 31).
- 11 Κατόπιν της ως άνω αρνήσεως εγκρίσεως του δημοσιονομικού ελεγκτή, υπεγράφη το παράρτημα 3 της συμβάσεως στις 27 Ιανουαρίου 1993 από τον διευθυντή της ΥΑ, κ. De Haan, και από τον διαχειριστή της εταιρίας υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός, κ. Alexandre. Το εν λόγω παράρτημα 3 ακύρωσε, από 1ης Φεβρουαρίου 1993, τους όρους του παραρτήματος 1 σχετικά με τη ρήτρα αναπροσαρμογής που αφορούσε τις διακυμάνσεις της τιμής συναλλάγματος μεταξύ του βελγικού φράγκου και του ECU.

- 12 Στις 17 Φεβρουαρίου 1993, η Γενική Διεύθυνση «Δημοσιονομικός έλεγχος» της Επιτροπής άρχισε τη διεξαγωγή διαχειριστικού ελέγχου σχετικά με τις δραστηριότητες της ΥΑ και, ιδίως, σχετικά με την ανάθεση της συμβάσεως φυλάξεως. Η τελική έκθεση της ως άνω γενικής διευθύνσεως καταρτίστηκε στις 7 Ιουλίου 1993. Η εν λόγω έκθεση (σ. 10, 11 και 12) αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στις τροποποιήσεις που εισήχθησαν με το παράρτημα 1 στη σύμβαση φυλάξεως μετά τη διαβούλευση με τη ΣΕΑΣ και στις αρνητικές οικονομικές συνέπειες που απορρέουν από το ανωτέρω παράρτημα.
- 13 Κατόπιν της δημοσίευσής, στις 18 Αυγούστου 1997, ενός άρθρου στην εφημερίδα *De Morgen*, το οποίο αναφερόταν σε προσωπικές ευθύνες ως προς την ανάθεση της συμβάσεως φυλάξεως, καθώς και στη γενική ευθύνη της Επιτροπής ως προς τον έλεγχο και τη διαχείριση της εν λόγω συμβάσεως, η μονάδα συντονισμού για την καταστολή της απάτης (UCLAF) διεξήγαγε έρευνα σχετικά με την ως άνω σύμβαση. Η UCLAF κατήρτισε στις 12 Μαρτίου 1998 έκθεση σχετικά με την έρευνα που διεξήγαγε, καταγγέλλοντας την ύπαρξη σοβαρών παρατυπιών κατά την ανάθεση και την εκτέλεση της επίμαχης συμβάσεως φυλάξεως. Στις 21 Απριλίου 1998, ο κ. Trojan ζήτησε από τον κ. Reichenbach να διενεργηθεί έρευνα σχετικά με την αναστεθίσα στην IMS/Group 4 σύμβαση φυλάξεως. Η σχετική με την εν λόγω διοικητική έρευνα έκθεση εκπονήθηκε στις 14 Ιουλίου 1998.

Πειθαρχική διαδικασία

- 14 Στις 29 Ιουλίου 1998, η ΑΔΑ αποφάσισε να κινήσει πειθαρχική διαδικασία κατά του προσφεύγοντος. Επίσης, η ΑΔΑ κίνησε πειθαρχικές διαδικασίες έναντι των ιεραρχικά ανωτέρων του προσφεύγοντος, κ. De Haan και Eveillard.
- 15 Στις 29 Ιουλίου 1998, η ΑΔΑ κοινοποίησε στον προσφεύγοντα αιτιάσεις που αφορούσαν την ύπαρξη, εκ μέρους του, «[εσφαλμένης] επαγγελματικής [...] συμπεριφοράς και βαριάς αμέλειας όσον αφορά την τήρηση των κανόνων

δημοσιονομικής διαχείρισεως, ιδίως κατά την κατάρτιση και την εκτέλεση [της συμβάσεως φυλάξεως που συνήφθη με την εταιρία IMS/Group 4]» (στο εξής: πρώτη αιτίαση). Με υπηρεσιακό σημείωμα της 23ης Σεπτεμβρίου 1998, η ΑΔΑ ανακοίνωσε στον προσφεύγοντα τις ακόλουθες έξι συμπληρωματικές αιτιάσεις:

«Δεύτερη αιτίαση:

Ανοχή της αλλοιώσεως, αν όχι συμμετοχή στην αλλοίωση, μετά την προβλεπόμενη για την υποβολή των προσφορών ημερομηνία, των εν λόγω προσφορών που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της αναθέσεως της συμβάσεως για τη [...] φύλαξη [και την] επιτήρηση των κτιρίων [της Επιτροπής], [το] 1992 (αξίας, κατά προσέγγιση, 75 000 000 ECU για [πέντε] έτη)· η ως άνω αλλοίωση συνίστατο στη μεταβίβαση στοιχείων σχετικών με μία ή περισσότερες προσφορές σε μία από τις εταιρίες που είχαν υποβάλει προσφορές (IMS/Group 4), στην υποβολή, εκ μέρους αυτής της εταιρίας, νέας προσφοράς που περιελάμβανε αναπροσαρμογή των τιμών προς το χαμηλότερο και στην αντικατάσταση της αρχικής προσφοράς, προκειμένου να κατευθυνθεί η ανάθεση της ανωτέρω συμβάσεως υπέρ της εταιρίας αυτής, τούτο δε κατά τρόπο ανέντιμο, δόλιο και κατά παράβαση των σχετικών κανόνων καθώς και, μεταξύ άλλων, των διατάξεων του άρθρου 17, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ.

Τρίτη αιτίαση:

Συμμετοχή στην κατάρτιση ενός παραρτήματος του (σχεδίου) συμβάσεως φυλάξεως του 1992, κατόπιν [της] εκ μέρους [της] ΣΕΑΣ εγκρίσεως της προτάσεως αναθέσεως της συμβάσεως στην εταιρία IMS/Group 4 και των όρων του σχεδίου συμβάσεως, είτε ενεργώντας εσκεμμένως, προκειμένου να παρασχεθεί στην εν λόγω εταιρία η δυνατότητα να [αντισταθμίσει] την απώλεια που υπέστη [λόγω της] νέας προσφοράς, ήτοι ενεργώντας, ως εκ τούτου, δολίως, είτε λόγω βαριάς αμέλειας, δεδομένου ότι οι ρήτρες του παραρτήματος ήσαν εν μέρει αντίθετες προς τους όρους της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών και της συγγραφής υποχρεώσεων, όπως εγκρίθηκαν από τη ΣΕΑΣ, [τούτο] δε εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Επιτροπής.

Τέταρτη αιτίαση:

[Κ]ατόπιν της κατάρτισεως του προαναφερθέντος παραρτήματος, παράλειψη, είτε εσκεμμένη [...] είτε λόγω βαριάς αμέλειας, ενημερώσεως της ΣΕΑΣ και/ή του δημοσιονομικού ελεγκτή ή [οργανώσεως] διαβουλευσεως με τη ΣΕΑΣ και/ή τον δημοσιονομικό ελεγκτή [σχετικά] με το παράρτημα και τη συνακόλουθη τροποποίηση της συμβάσεως σε σχέση με το σχέδιο συμβάσεως που είχε εγκριθεί από τη ΣΕΑΣ, είτε πριν είτε μετά από τη σύναψη της συμβάσεως στην οποία ενσωματώθηκε το εν λόγω παράρτημα.

Πέμπτη αιτίαση:

Ανοχή της καταχρηστικής χρησιμοποίησεως, αν όχι συμμετοχή στην καταχρηστική χρησιμοποίηση της κατ' αυτόν τον τρόπο καταρτισθείσας συμβάσεως φυλάξεως, με την οποία χρησιμοποίηση προτάθηκε συστηματικώς η πρόσληψη πολλών ατόμων στην [ΥΑ] και σε άλλες υπηρεσίες για την άσκηση διοικητικών ή άλλων καθηκόντων, μέσω της κατάρτισεως, εκ μέρους της ως άνω εταιρίας, συμβάσεων προσλήψεως υπαλλήλων, κατά παράβαση των όρων της συμβάσεως που συνήψε η Επιτροπή, των προβλεπόμενων για την πρόσληψη του προσωπικού διαδικασιών και των διατάξεων της σχετικής γραμμής [του προϋπολογισμού], χωρίς έγκυρη έγκριση [των] αρμοδίων υπηρεσιών ούτε ενημέρωση των εν λόγω υπηρεσιών και κατά κατάχρηση των όρων της συμβάσεως σχετικά με την καταβολή αμοιβής για τις ώρες υπερωριακής απασχολήσεως που συνδέονται με καθήκοντα φυλάξεως.

Έκτη αιτίαση:

Γενικότερα, μη άσκηση των καθηκόντων [του προσφεύγοντος] ως υπευθύνου της αρμόδιας για οικονομικά θέματα ομάδας της [ΥΑ] λαμβανομένων αποκλειστικώς υπόψη των συμφερόντων της Κοινότητας, σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 11, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ.

Έβδομη αιτίαση:

Επανάρθωση, εν όλω ή εν μέρει, της ζημίας που υπέστησαν οι Κοινότητες λόγω βαρέως προσωπικού πταίσματος (άρθρο 22 του ΚΥΚ)».

- 16 Στις 6 Οκτωβρίου 1998, έλαβε χώρα ακρόαση του προσφεύγοντος, βάσει του άρθρου 87 του ΚΥΚ, από την κ. Flesch, γενικό διευθυντή της Μεταφραστικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, που εξουσιοδοτήθηκε σχετικά από την ΑΔΑ.
- 17 Στις 6 Ιανουαρίου 1999, η κ. Flesch υπέβαλε στην ΑΔΑ την έκθεσή της, στην οποία διαπίστωνε, ως προς τον προσφεύγοντα, υπηρεσιακή ανεπάρκεια, αμέλεια όσον αφορά τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων, τις διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού καθώς και τις διοικητικές διαδικασίες και τις σχετικές με τον προϋπολογισμό διαδικασίες, και παραβάσεις του ΚΥΚ. Κατόπιν της υποβολής του ως άνω εγγράφου, η ΑΔΑ παρέπεμψε το ζήτημα στο πειθαρχικό συμβούλιο με αναφορά της 24ης Φεβρουαρίου 1999, στην οποία εξέθεσε τις επτά αιτιάσεις που προσάπτονται στον προσφεύγοντα.
- 3
- 18 Στην αιτιολογημένη γνώμη που διατύπωσε στις 9 Μαρτίου 2000, το πειθαρχικό συμβούλιο θεώρησε ότι στοιχειοθετούνται η πρώτη, η τρίτη, η τέταρτη, η πέμπτη και η έκτη αιτίαση και απέρριψε τη δεύτερη και την έβδομη αιτίαση. Στην ως άνω γνώμη, το πειθαρχικό συμβούλιο συνέστησε να επιβληθεί στον προσφεύγοντα η προβλεπόμενη στο άρθρο 86, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του ΚΥΚ πειθαρχική κύρωση, ήτοι ο υποβιβασμός κατά κλιμάκιο, προτείνοντας, εν προκειμένω, την κύρωση του υποβιβασμού κατά δύο κλιμάκια.
- 19 Στις 25 Μαΐου 2000, έλαβε χώρα ακρόαση του προσφεύγοντος από την ΑΔΑ και ο προσφεύγων υπέβαλε υπόμνημα.

20 Η ΑΔΑ εξέδωσε, στις 5 Απριλίου 2001, απόφαση περί επιβολής της πειθαρχικής κυρώσεως του υποβιβασμού κατά ένα κλιμάκιο, η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2001. Η ΑΔΑ αναφέρθηκε στη γνώμη του πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο θεώρησε ότι στοιχειοθετούνται η πρώτη, η τρίτη, η τέταρτη, η πέμπτη και η έκτη αιτίαση και επιβεβαίωσε τις ως άνω αιτιάσεις. Λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της ως άνω πειθαρχικής αποφάσεως, οι αιτιάσεις που προσάπτονται στον προσφεύγοντα μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- εσφαλμένη επαγγελματική συμπεριφορά και βαριά αμέλεια όσον αφορά την τήρηση των κανόνων δημοσιονομικής διαχειρίσεως, ιδίως κατά την κατάρτιση και την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως που συνήφθη τον Οκτώβριο του 1992 μεταξύ της Επιτροπής και της εταιρίας IMS/Group 4, ειδικότερα λόγω της συμμετοχής του προσφεύγοντος στη σύνταξη ενός παραρτήματος της εν λόγω συμβάσεως, του οποίου οι όροι αποδείχθηκαν αντίθετοι προς τους όρους της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών και της συγγραφής υποχρεώσεων, όπως εγκρίθηκαν από τη ΣΕΑΣ, και προς τα οικονομικά συμφέροντα της Επιτροπής (πρώτη και τρίτη αιτίαση).
- βαριά αμέλεια που συνίσταται στην παράλειψη της υποχρεωτικής διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ ως προς το επίμαχο παράρτημα, κατά παράβαση του άρθρου 111 των γενικών εκτελεστικών διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού (τέταρτη αιτίαση).
- καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως, προκειμένου να προταθεί η πρόσληψη πολλών ατόμων στην ΥΑ, σε άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής και αλλού, για να ασκήσουν διοικητικά ή άλλα καθήκοντα, μέσω της εκ μέρους της εταιρίας IMS/Group 4 καταρτίσεως συμβάσεων προσλήψεως υπαλλήλων, τούτο δε κατά παράβαση της συμβάσεως σχετικά με την πρόσληψη φυλάκων, των προβλεπόμενων για την πρόσληψη του προσωπικού διαδικασιών και των διατάξεων της σχετικής γραμμής του προϋπολογισμού, χωρίς έγκριση εκ μέρους των αρμοδίων επί των θεμάτων αυτών υπηρεσιών ούτε ενημέρωση των εν λόγω υπηρεσιών, ως αντιπαροχή της καταβολής αμοιβής για τις ώρες υπερωριακής απασχολήσεως που έχουν προβλεφθεί για καθήκοντα φυλάξεως, με την ελαφρυντική περίσταση ότι υφίσταται χρόνια έλλειψη προσωπικού της ΥΑ και ότι η ως άνω πρακτική δεν ήταν τότε ασυνήθης (πέμπτη αιτίαση).

— [ο προσφεύγων] δεν άσκησε τα καθήκοντά του λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη του τα συμφέροντα της Κοινότητας, σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 11, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ (έκτη αιτίαση).

21 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, η απόφαση της 5ης Απριλίου 2001 προβλέπει τα εξής:

«Εναπόκειται, εφόσον καταστεί αναγκαίο, στην ΑΔΑ να κινήσει εκ νέου την πειθαρχική διαδικασία βάσει του άρθρου 11 του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ, ιδίως στην περίπτωση που η διενεργούμενη προκαταρκτική εξέταση [...] καταλήξει στο να αποδειχθεί ότι υπήρξε αλλοίωση της προσφοράς της εταιρίας IMS/Group 4 μετά τις 28 Αυγούστου 1992 και πριν από την κατάθεση του φακέλου ενώπιον της ΣΕΑΣ.»

22 Η πειθαρχική διαδικασία που κινήθηκε εις βάρος του κ. Eveillard κατέληξε επίσης στην επιβολή πειθαρχικής κυρώσεως. Κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκε προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου στην υπόθεση T-258/01, Eveillard κατά Επιτροπής. Αντιθέτως, δεν εκδόθηκε οριστική απόφαση στην περίπτωση του κ. De Haan, ο οποίος απεβίωσε στις 30 Αυγούστου 2000, λίγο μετά την εκ μέρους του πειθαρχικού συμβουλίου διατύπωση γνώμης σχετικά με την επίμαχη γι' αυτόν υπόθεση.

23 Στις 29 Μαΐου 2001, ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένσταση, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, κατά της αποφάσεως της ΑΔΑ της 5ης Απριλίου 2001.

24 Με απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2001, η ΑΔΑ απέρριψε τη διοικητική ένσταση του προσφεύγοντος. Στην εν λόγω απόφαση, η ΑΔΑ επιβεβαίωσε τις αιτιάσεις που προσάπτονται στον προσφεύγοντα, παρέχοντας ορισμένες διευκρινίσεις, σε απάντηση στους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος. Πρώτον, ως προς την τρίτη και την τέταρτη αιτίαση, που αφορούν την κατάρτιση του επίμαχου παραρτήματος και την έλλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ, η ΑΔΑ θεώρησε ότι το παράπτωμα συνίστατο στο ότι ο προσφεύγων δεν είχε ενημερώσει τους ιεραρχικά ανωτέρους

του, σε αντίθεση με την απαίτηση που θέτει το άρθρο 21 του ΚΥΚ, σχετικά με την υποχρέωση διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ και δεν είχε επισημάνει ότι το επίμαχο παράρτημα ήταν αντίθετο προς τα οικονομικά συμφέροντα της Επιτροπής. Δεύτερον, όσον αφορά την έμπτη αιτίαση, που αντλείται από την καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως, η ΑΔΑ προσήψε στον προσφεύγοντα ότι δεν ενημέρωσε τους ιεραρχικά ανωτέρους του σχετικά με την παρατυπία της οποίας, κατά την ΑΔΑ, ήταν εν γνώσει και η οποία συνίστατο στο ότι ο συνεργάτης του, κ. Burlet, ασκούσε αμιγώς διοικητικά καθήκοντα ενώ πληρωνόταν από την εταιρία υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός για την ανάθεση της συμβάσεως φυλάξεως. Τρίτον, όσον αφορά την έκτη αιτίαση, που αφορά το ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε τα καθήκοντά του λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη του τα συμφέροντα της Κοινότητας, η ΑΔΑ διευκρίνισε ότι ο προσφεύγων δεν είχε ενημερώσει τους ιεραρχικά ανωτέρους του, κατά παράβαση του άρθρου 11, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ, σχετικά με τις συνέπειες της παραλείψεως διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ, ενώ ήταν προφανές, για τον υπεύθυνο μιας αρμόδιας για οικονομικά θέματα ομάδας, ότι το περιεχόμενο του παραρτήματος δημιουργούσε στρέβλωση του ανταγωνισμού.

- 25 Με απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2001, η ΑΔΑ προσέφερε στον προσφεύγοντα αποζημίωση 500 ευρώ λόγω ηθικής βλάβης, συνεπεία της παρατεταμένης αβεβαιότητας στην οποία, ενδεχομένως, βρέθηκε λόγω του ότι το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ της τελευταίας γνώμης του πειθαρχικού συμβουλίου που εκδόθηκε στο πλαίσιο των προαναφερθεισών πειθαρχικών διαδικασιών —ήτοι της γνώμης που εκδόθηκε στις 4 Ιουλίου 2000 στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε κατά του κ. Eveillard— και της αποφάσεως της ΑΔΑ που αφορά τον προσφεύγοντα ήταν εννέα μήνες.

Ποινική διαδικασία ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων

- 26 Στις 23 Απριλίου 1998, κατόπιν της εκθέσεως της UCLAF σχετικά με την έρευνά της, η Επιτροπή υπέβαλε στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών Βρυξελλών έγκληση σχετικά με τις προβαλλόμενες παρανομίες κατά την ανάθεση της συμβάσεως και την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως. Η εν λόγω έγκληση, στην οποία επισυνάφθηκε η έκθεση της UCLAF της 12ης Μαρτίου 1998, αφορούσε τους όρους αναθέσεως της συμβάσεως, ιδίως δε την ενδεχόμενη αλλοίωση της προσφοράς της εταιρίας IMS/Group 4, καθώς και τη σύνταξη των παραρτημάτων της συμβάσεως και την έλλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ, το υποστατό των παροχών υπηρεσιών και το σύννομο των διαδικασιών προσλήψεως των ατόμων που εισέπρατταν μισθούς στο πλαίσιο της συμβάσεως.

- 27 Την 1η Μαρτίου 2001, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, παρέστη ως πολιτικώς ενάγουσα στη διαδικασία που κινήθηκε ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων κατά του προσφεύγοντος και των κ. Eveillard και Alexandre, εκ των οποίων ο δεύτερος ήταν ο διαχειριστής της εταιρίας υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός.
- 28 Στις 27 Μαρτίου 2001, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών Βρυξελλών υπέβαλε απαλλακτική πρόταση.
- 29 Στις 4 Μαΐου 2001, η Επιτροπή υπέβαλε στον ανακριτή αίτηση να διενεργηθούν συμπληρωματικές ανακριτικές πράξεις, η οποία απερρίφθη με βούλευμα της 31ης Μαΐου 2001.
- 30 Στις 15 Ιουνίου 2001, η Επιτροπή άσκησε έφεση κατά του ως άνω βουλεύματος. Με βούλευμα της 6ης Αυγούστου 2001, το Συμβούλιο Εφετών Βρυξελλών κήρυξε την έφεση της Επιτροπής αβάσιμη.
- 31 Στις 19 Μαρτίου 2002, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Βρυξελλών εξέδωσε βούλευμα περί απορρίψεως του υπομνήματος που κατέθεσε η Επιτροπή κατά τη συνεδρίαση της 12ης Μαρτίου 2002. Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών έκρινε ότι η εκπρόθεσμη κατάθεση του ως άνω δικογράφου ουδόλως ήταν δικαιολογημένη και ότι δεν υφίστατο κανένα ενοχοποιητικό στοιχείο όσον αφορά τα συστατικά στοιχεία των αναφερόμενων παραβάσεων.
- 32 Στις 2 Απριλίου 2002, η Επιτροπή άσκησε έφεση κατά του ως άνω βουλεύματος ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών Βρυξελλών.

- 33 Στις 30 Απριλίου 2002, ο εισαγγελέας εφετών Βρυξελλών υπέβαλε πρόταση με την οποία ζήτησε από το συμβούλιο εφετών να κηρύξει αβάσιμη την έφεση της Επιτροπής, θεωρώντας ότι δεν υφίσταντο ενοχοποιητικά στοιχεία ως προς τους κατηγορουμένους.
- 34 Στις 28 Μαΐου 2002, το Συμβούλιο Εφετών Βρυξελλών εξέδωσε βούλευμα με το οποίο κήρυξε την έφεση της Επιτροπής αβάσιμη. Στο βούλευμά του, το εν λόγω Συμβούλιο Εφετών έκρινε ότι δεν υφίστατο κανένα ενοχοποιητικό στοιχείο ως προς τους κατηγορουμένους για τις κατηγορίες που αφορούν, ιδίως, τη μεταβολή της προσφοράς, την κατάρτιση του επίμαχου παραρτήματος και τη χρέωση, στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως, υπηρεσιών άσχετων με την εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως. Επίσης, το εν λόγω Συμβούλιο Εφετών έκρινε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι υπέστη ζημία. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν άσκησε αναίρεση κατά του ως άνω βουλεύματος, το βούλευμα αυτό κατέστη, ως εκ τούτου, αμετάκλητο.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 35 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Δεκεμβρίου 2001, ο προσφεύγων άσκησε την παρούσα προσφυγή-αγωγή.
- 36 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα και να απαντήσουν γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις. Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει τον πειθαρχικό φάκελο του προσφεύγοντος. Οι διάδικοι εκπλήρωσαν τα ως άνω αιτήματα εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

37 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 2ας Δεκεμβρίου 2003.

38 Κατά τη συνεδρίαση, ο προσφεύγων διευκρίνισε, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι το ποσό που ζητεί προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας και προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίζεται ότι υπέστη ανέρχεται σε 37 500 ευρώ. Η Επιτροπή, απαντώντας επίσης σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, δεν ενέμεινε στα επιχειρήματά της σύμφωνα με τα οποία τα αιτήματα σχετικά με την προβαλλόμενη υλική ζημία που υπέστη ο προσφεύγων ήταν απαράδεκτα, καθόσον υποβλήθηκαν για πρώτη φορά κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως.

39 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση της ΑΔΑ της 5ης Απριλίου 2001·
- να υποχρεώσει την καθής-εναγομένη στην καταβολή του ποσού των 37 500 ευρώ προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας και προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που υπέστη·
- να καταδικάσει την καθής-εναγομένη στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

40 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή·

— να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων κατά δίκαιη κρίση.

Σκεπτικό

I — Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως

- 41 Ο προσφεύγων προβάλλει, προς στήριξη των αιτημάτων του περί ακυρώσεως, πρώτον, έναν λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση των διαδικαστικών κανόνων και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας κατά τη διεξαγωγή της πειθαρχικής διαδικασίας· δεύτερον, έναν λόγο ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως των πράξεων που του προσάπτονται· τρίτον, έναν λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και, τέταρτον, έναν λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της καλής πίστεως.

A — Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παράβαση των διαδικαστικών κανόνων και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας κατά τη διεξαγωγή της πειθαρχικής διαδικασίας

- 42 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η πειθαρχική διαδικασία πάσχει από διαδικαστικές πλημμέλειες, οι οποίες απορρέουν, κατά τον προσφεύγοντα, από την εκ μέρους της ΑΔΑ παράβαση των διατάξεων του ΚΥΚ περί οργανώσεως της ως άνω διαδικασίας, καθώς και από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Ο προσφεύγων προβάλλει, ιδίως, τις ακόλουθες αιτιάσεις: υπερβολική βραδύτητα κατά την επιβολή της κυρώσεως, μη αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας παρά την ύπαρξη ποινικής διαδικασίας, εκπρόθεσμη και ατελής πρόσβαση στον φάκελο, έλλειψη ενσωματώσεως στον φάκελο και κοινοποιήσεως σημαντικών εγγράφων και μη εξέταση σημαντικών μαρτύρων.

1. Επί της βραδύτητας κατά την επιβολή της κυρώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 43 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η κύρωση που του επιβλήθηκε προσδιορίστηκε οκτώ και πλέον έτη μετά τη συντέλεση των πράξεων που του προσάπτονται, ενώ, εν τω μεταξύ, συνέχιζε να ασκεί τα καθήκοντά του και να εργάζεται στην υπηρεσία του χωρίς καμία παρατήρηση εκ μέρους της διοικήσεως.
- 44 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο ΚΥΚ, στις διατάξεις του περί του πειθαρχικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στους υπαλλήλους, δεν προβλέπει καμία προθεσμία παραγραφής όσον αφορά την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 45 Ο ΚΥΚ, στα άρθρα του 86 έως 89 και στο παράρτημά του ΙΧ, που αφορούν το πειθαρχικό καθεστώς που εφαρμόζεται στους κοινοτικούς υπαλλήλους, δεν τάσσει προθεσμία παραγραφής ως προς την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά υπαλλήλου που κατηγορείται για παράβαση υποχρεώσεως που προβλέπει ο ΚΥΚ. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η προθεσμία παραγραφής, σκοπός της οποίας είναι η τήρηση της αρχής της ασφαλείας δικαίου, πρέπει να έχει οριστεί εκ των προτέρων από τον κοινοτικό νομοθέτη (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Οκτωβρίου 1991, T-26/89, de Compte κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1991, σ. II-781, σκέψη 68, και της 30ής Μαΐου 2002, T-197/00, Onidi κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2002, σ. I-A-69 και II-325, σκέψη 88).

- 46 Ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ότι, για να απαμβλυνθούν οι αρνητικές συνέπειες που μπορούν να προκύψουν από την έλλειψη προθεσμίας παραγραφής όσον αφορά την εκ μέρους της διοικήσεως άσκηση των αρμοδιοτήτων της, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, ελλείψει τέτοιας προθεσμίας, η θεμελιώδης επιταγή της ασφαλείας δικαίου αντιτίθεται στη δυνατότητα της Επιτροπής να καθυστερεί επ' αόριστον την άσκηση των εξουσιών της και ότι, ως εκ τούτου, ο κοινοτικός δικαστής, κατά την εξέταση αιτιάσεως που αντλείται από την εκπρόθεσμη δράση της Επιτροπής, δεν πρέπει να περιορίζεται στη διαπίστωση ότι δεν υφίσταται προθεσμία παραγραφής, αλλά πρέπει να εξακριβώνει αν η Επιτροπή ενήργησε με εξαιρετικά μεγάλη καθυστέρηση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 52/69, Geigy κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 189, σκέψη 21, όσον αφορά την εξουσία της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα σε περίπτωση παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού, και της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, C-74/00 P και C-75/00 P, Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-7869, σκέψη 140, στον τομέα του ελέγχου των ενισχύσεων που χορηγούνται δυνάμει της Συνθήκης ΕΚΑΧ).
- 47 Ειδικότερα, όσον αφορά το πειθαρχικό καθεστώς που εφαρμόζεται στους κοινοτικούς υπαλλήλους, πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί ότι, καίτοι ο ΚΥΚ δεν προβλέπει προθεσμία παραγραφής για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας, τάσσει ωστόσο στο παράρτημα ΙΧ, ακριβέστερα στο άρθρο 7, αυστηρές προθεσμίες για τη διεξαγωγή της πειθαρχικής διαδικασίας. Κατά πάγια νομολογία, καίτοι αληθεύει ότι οι προθεσμίες αυτές δεν είναι αποκλειστικές, εκφράζουν ωστόσο κανόνα χρηστής διοικήσεως σκοπός του οποίου είναι να αποφεύγεται, προς το συμφέρον τόσο της διοικήσεως όσο και των υπαλλήλων, αδικαιολόγητη καθυστέρηση στη λήψη της αποφάσεως που τερματίζει την πειθαρχική διαδικασία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Φεβρουαρίου 1970, 13/69, Van Eick κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 239 της 29ης Ιανουαρίου 1985, 228/83, F κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 275, και της 19ης Απριλίου 1988, 175/86 και 209/86, M κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 1891. de Compte κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 88). Από το ενδιαφέρον του κοινοτικού νομοθέτη για χρηστή διοίκηση συνάγεται ότι οι πειθαρχικές αρχές υποχρεούνται να διεξάγουν με επιμέλεια την πειθαρχική διαδικασία και να ενεργούν κατά τρόπο ώστε κάθε διωκτική πράξη να συντελείται εντός εύλογης προθεσμίας σε σχέση με την προηγούμενη πράξη (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 26ης Ιανουαρίου 1995, T-549/93, D κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1995, σ. I-A-13 και II-43, σκέψη 25, και Onidi κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 91). Η μη τήρηση της εν λόγω προθεσμίας —που μπορεί να εκτιμηθεί μόνο σε σχέση με τις ειδικές περιστάσεις της υποθέσεως— μπορεί να επισύρει την ακυρότητα της πράξεως που εκδόθηκε εκπροθέσμως (αποφάσεις D κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 25, και de Compte κατά Κοινοβουλίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 88).

- 48 Το ως άνω καθήκον επιμελείας και τηρήσεως εύλογης προθεσμίας επιβάλλεται και όσον αφορά την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας, ιδίως στην περίπτωση και από το χρονικό σημείο που η διοίκηση έλαβε γνώση των πραγματικών περιστατικών και της συμπεριφοράς που μπορούν να συνιστούν παράβαση των υποχρεώσεων ενός υπαλλήλου τις οποίες προβλέπει ο ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, έστω και ελλείψει προθεσμίας παραγραφής, οι πειθαρχικές αρχές υποχρεούνται να ενεργούν κατά τρόπο ώστε η κίνηση της διαδικασίας που οδηγεί στην επιβολή κυρώσεως να συντελείται εντός εύλογης προθεσμίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 2003, T-78/02, Voigt κατά ΕΚΤ, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 64). Η μη τήρηση εύλογης προθεσμίας για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας, η οποία αποτελεί, επίσης εν προκειμένω, συνάρτηση των ειδικών περιστάσεων της υποθέσεως, μπορεί να συνεπάγεται την έλλειψη νομιμότητας της πειθαρχικής διαδικασίας που κίνησε η διοίκηση με υπερβολική καθυστέρηση και, ως εκ τούτου, να επισύρει την ακυρότητα της κυρώσεως που επιβλήθηκε μετά την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας (βλ. κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Νοεμβρίου 2001, C-270/99 Ρ, Ζ κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή σ. I-9197, σκέψεις 43 και 44· προπαρατεθείσες αποφάσεις D κατά Επιτροπής, σκέψη 25, και de Compte κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 88).
- 49 Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου θα διακυβευόταν αν η διοίκηση επιδείκνυε υπερβολική καθυστέρηση ως προς την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, τόσο η εκ μέρους της διοικήσεως εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και της συμπεριφοράς που μπορούν να συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα όσο και η εκ μέρους του υπαλλήλου άσκηση των δικαιωμάτων του άμυνας μπορούν να αποδειχθούν ιδιαιτέρως δυσχερείς αν έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο τα ως άνω πραγματικά περιστατικά και η ως άνω συμπεριφορά έλαβαν χώρα και της ενάρξεως της πειθαρχικής έρευνας. Συγκεκριμένα, αφενός, σημαντικοί μάρτυρες και έγγραφα —ανεξαρτήτως του αν ενοχοποιούν ή απαλλάσσουν τον διωκόμενο— μπορούν να έχουν εξαφανιστεί και, αφετέρου, καθίσταται δυσχερές για όλους τους ενδιαφερομένους και για τους μάρτυρες να αναπαραστήσουν πιστά τις αναμνήσεις τους ως προς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως και ως προς τις περιστάσεις υπό τις οποίες αυτά έλαβαν χώρα. Έτσι, πρέπει να υπομνησθεί, επί παραδείγματι, ότι, εν προκειμένω, ο κ. De Haan, ο οποίος, όπως μνημονεύθηκε ανωτέρω, διηύθυνε την ΥΑ κατά τον χρόνο που έλαβαν χώρα τα πραγματικά περιστατικά, απεβίωσε στις 30 Αυγούστου 2000, ήτοι αρκετά μετά από τη συντέλεση των πραγματικών περιστατικών που προσάπτονται εν προκειμένω στον προσφεύγοντα, αλλά πριν από την περάτωση της πειθαρχικής διαδικασίας που τον αφορούσε.
- 50 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί, εν προκειμένω, να περιορίσει την εκ μέρους του εξέταση του βασίμου της ως άνω αιτιάσεως στη διαπίστωση ότι δεν υφίστατο προθεσμία παραγραφής στον οικείο τομέα. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή ενήργησε με υπερβολική καθυστέρηση.

- 51 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η σύμβαση φυλάξεως, της οποίας η σύναψη και η εκτέλεση έδωσαν λαβή για την πειθαρχική διαδικασία που κινήθηκε κατά του προσφεύγοντος, υπογράφηκε τον Οκτώβριο του 1992. Η κατάρτιση και η σύναψη του επίδικου παραρτήματος, στις οποίες συμμετέσχε ο προσφεύγων, πράγμα που αποτελεί την τρίτη αιτίαση που του προσάπτεται, έλαβαν χώρα εντός του Οκτωβρίου του 1992. Το υπηρεσιακό σημείωμα για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεως σχετικά με το εν λόγω παράρτημα, του οποίου υπηρεσιακού σημειώματος η έλλειψη διαβιβάσεως θεμελιώνει, κατά την ΑΔΑ, την τέταρτη αιτίαση, ανευρέθη τον Ιανουάριο του 1993 και, κατά την Επιτροπή, έπρεπε να έχει διαβιβασθεί στη ΣΕΑΣ το αργότερο κατά το χρονικό εκείνο σημείο. Όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά που αποτελούν αντικείμενο της πέμπτης αιτιάσεως, η οποία αντλείται από την προβαλλόμενη παράβαση, εκ μέρους του προσφεύγοντος, του καθήκοντος να ενημερώσει τους ιεραρχικά ανωτέρους του σχετικά με το γεγονός ότι ο συνεργάτης του, κ. Burlet, ασκούσε διοικητικά καθήκοντα μολονότι ελάμβανε αμοιβή στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως, πρέπει να σημειωθεί ότι ο κ. Burlet, ο οποίος είχε ήδη εργασθεί στην ΥΑ από τις 15 Ιουλίου 1992 έως τις 15 Μαρτίου 1993 ως προσωρινός υπάλληλος, προσελήφθη από την IMS/Group 4 στις 16 Μαρτίου 1993, ως εργαζόμενος στον τομέα της διοικήσεως επιφορτισμένος με διοικητικά καθήκοντα στην Επιτροπή, αλλά ότι εργάστηκε, πάντως, στην ΥΑ υπό την ιδιότητα αυτή μόνον έως τις 16 Μαΐου 1993, ενώ εν συνεχεία έλαβε διαδοχικές άδειες άνευ αποδοχών εκ μέρους της εταιρίας IMS/Group 4.
- 52 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε λάβει γνώση των προβαλλόμενων παρατυπιών σχετικά με τη σύναψη και την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως αρκετά πριν από την ημερομηνία κινήσεως της πειθαρχικής διαδικασίας. Συγκεκριμένα, από την έκθεση σχετικά με τη διοικητική έρευνα της 14ης Ιουλίου 1998 (σ. 13) που διενεργήθηκε από τον κ. Reichenbach προκύπτει ότι το γραφείο του Προέδρου της Επιτροπής είχε ενημερωθεί στις αρχές του έτους 1993 σχετικά με τις προβαλλόμενες παρατυπίες όσον αφορά τη σύμβαση φυλάξεως. Τον Ιανουάριο του 1993, ο δημοσιονομικός ελεγκτής αρνήθηκε να δώσει την έγκρισή του, για τον λόγο ότι οι πληρωμές είχαν προβλεφθεί σε βελγικά φράγκα και όχι σε ECU (βλ., ανωτέρω, σκέψη 11). Η ως άνω άρνηση εγκρίσεως οδήγησε στο να ακυρωθεί εν μέρει το επίδικο παράρτημα, με τροποποίηση που υπογράφηκε στις 27 Ιανουαρίου 1993 (βλ., ανωτέρω, σκέψη 11). Στις 17 Φεβρουαρίου 1993, η Γενική Διεύθυνση «Δημοσιονομικός έλεγχος» της Επιτροπής άρχισε τη διεξαγωγή διαχειριστικού ελέγχου σχετικά με τις δραστηριότητες της ΥΑ και την ανάθεση της συμβάσεως φυλάξεως. Η τελική έκθεση της Γενικής Διευθύνσεως «Δημοσιονομικός έλεγχος» εκπονήθηκε στις 7 Ιουλίου 1993 και αναφέρεται σε παραλείψεις όσον αφορά τις διαδικασίες ελέγχου και εγκρίσεως των οικονομικών συναλλαγών και των

συμβάσεων και αφορά, ειδικότερα, τροποποιήσεις εισαχθείσες στη σύμβαση φυλάξεως οι οποίες υποβλήθηκαν στη ΣΕΑΣ και οι οποίες, όπως επισημαίνεται στην εν λόγω έκθεση, δεν είχαν εγκριθεί από αυτή, ήσαν δε αντίθετες προς τις διατάξεις και τους όρους της συμβάσεως και συνεπάγονταν αύξηση του κόστους της παροχής υπηρεσιών και στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η έκθεση σχετικά με τη διοικητική έρευνα της 14ης Ιουλίου 1998 αναφέρεται στον ως άνω διαχειριστικό έλεγχο του Ιουλίου 1993, επισημαίνοντας ότι στον εν λόγω έλεγχο είχε διαπιστωθεί η ύπαρξη «ουσιωδών προβλημάτων» αλλά ότι δεν επακολούθησε καμία διοικητική ή πειθαρχική ενέργεια, εκτός από το ότι ο κ. Eveillard είχε παύσει να ασκεί καθήκοντα προϊσταμένου του τομέα «Προστασία στις Βρυξέλλες».

53 Πάντως, η ΑΔΑ κίνησε την πειθαρχική διαδικασία κατά του προσφεύγοντος μόλις στις 29 Ιουλίου 1998. Επομένως, η κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας έλαβε χώρα σχεδόν έξι έτη μετά την τέλεση των προσαπτόμενων πράξεων. Η κύρωση επιβλήθηκε, με τη σειρά της, μόλις στις 5 Απριλίου 2001, σχεδόν τρία έτη μετά την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας.

54 Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της προκειμένης περιπτώσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, δεδομένου ότι οι προσαπτόμενες στον προσφεύγοντα πράξεις ανατρέχουν στον Οκτώβριο του 1992 και η Επιτροπή έλαβε γνώση των επίμαχων προβαλλόμενων παρατυπιών το αργότερο μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουλίου 1993, το εν λόγω θεσμικό όργανο, με το να κινήσει την πειθαρχική διαδικασία κατά του προσφεύγοντος μόλις στις 29 Ιουλίου 1998, ενήργησε με υπερβολική καθυστέρηση. Η ως άνω παραβίαση, εκ μέρους της Επιτροπής, της απαιτήσεως της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας συνιστά κατάφωρη παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου και της χρηστής διοικήσεως και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του προσφεύγοντος και, ως εκ τούτου, συνεπάγεται την έλλειψη νομιμότητας της εν λόγω πειθαρχικής διαδικασίας.

55 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η ως άνω αιτίαση είναι βάσιμη.

2. Επί της μη αναστολής της πειθαρχικής διαδικασίας εν αναμονή της περατώσεως της δικαστικής διαδικασίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 56 Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι η ΑΔΑ δεν έκανε δεκτές τις επανειλημμένες αιτήσεις του περί αναστολής της πειθαρχικής διαδικασίας, εν αναμονή της περατώσεως της ανακρίσεως στην ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατά του προσφεύγοντος ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ήταν προφανές ότι η εν λόγω διαδικασία θα κατέληγε σε απαλλαγή του ιδίου.
- 57 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η πειθαρχική διαδικασία και η ποινική διαδικασία δεν έχουν τον ίδιο σκοπό, καθόσον η δεύτερη αφορά ενδεχόμενες παραβάσεις του ποινικού κώδικα, ενώ η πειθαρχική διαδικασία αφορά παραβάσεις ορισμένων υποχρεώσεων που προβλέπονται από τον ΚΥΚ, οι οποίες παραβάσεις δεν έχουν, εξ ορισμού, ποινικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι, εξάλλου, οι κυρώσεις μπορούν να αφορούν μόνον τη σχέση εργασίας μεταξύ του ενδιαφερομένου και του εργοδότη του. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η εφαρμοστέα διαδικασία όσον αφορά το πειθαρχικό καθεστώς των υπαλλήλων δεν είναι ένδικη, αλλά διοικητική (διάταξη του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1998, C-252/97 Ρ, Ν κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-4871, σκέψη 52).
- 58 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ισχυρίστηκε ότι, εν προκειμένω, δεν υπήρξε επικάλυψη μεταξύ της ποινικής και της πειθαρχικής διαδικασίας, καθόσον τα πραγματικά περιστατικά και οι νομικοί χαρακτηρισμοί τους στις δύο διαδικασίες ήσαν διαφορετικοί. Η ποινική διαδικασία είχε ως αντικείμενο, ιδίως, να αποδειχθεί η τυχόν διάπραξη των εγκλημάτων της πλαστογραφίας και χρήσεως πλαστών εγγράφων και της απάτης, ενώ η πειθαρχική διαδικασία επέβαλε κυρώσεις για την αμέλεια και τις παραλείψεις που συνιστούν παραβάσεις των επαγγελματικών υποχρεώσεων του προσφεύγο-

ντος. Για τον λόγο αυτό, κατά την Επιτροπή, η ΑΔΑ αποφάσισε, κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας, να διαχωρίσει το πειθαρχικό από το ποινικό σκέλος. Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας εν αναμονή της περατώσεως της ποινικής διαδικασίας θα καθυστερούσε σημαντικά τη διεξαγωγή της πειθαρχικής διαδικασίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 59 Το άρθρο 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ προβλέπει ότι, «αν ο υπάλληλος διώκεται ποινικώς για τις ίδιες πράξεις, η κατάστασή του ρυθμίζεται οριστικά μόνο μετά την έκδοση αμετακλήτου δικαστικής απόφασης». Από την ως άνω διάταξη προκύπτει ότι απαγορεύεται η ΑΔΑ να ρυθμίζει οριστικά, από πειθαρχικής απόψεως, την κατάσταση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου με το να αποφαίνεται επί πράξεων που αποτελούν συγχρόνως αντικείμενο ποινικής διαδικασίας, επί όσο χρόνο η εκδοθείσα από το επιληφθέν ποινικό δικαστήριο απόφαση δεν έχει καταστεί αμετάκλητη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Μαρτίου 2003, T-166/02, Pessoa e Costa κατά Επιτροπής, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 45). Επομένως, το άρθρο 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ δεν παρέχει διακριτική εξουσία στην ΑΔΑ, η οποία οφείλει να ρυθμίσει οριστικά την κατάσταση του υπαλλήλου κατά του οποίου έχει κινηθεί πειθαρχική διαδικασία, σε αντίθεση με το άρθρο 7, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ, σύμφωνα με το οποίο το πειθαρχικό συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, στην περίπτωση ποινικής δίωξης, ότι αναβάλλει την έκδοση απόφασης μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του δικαστηρίου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 1998, T-74/96, Τζοάνος κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-129 και II-343, σκέψεις 32 και 33).
- 60 Πρέπει εκ προοιμίου να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τον πειθαρχικό φάκελο του προσφεύγοντος, αυτός ανέφερε, με έγγραφο της 8ης Απριλίου 1999, στον πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου ότι η πειθαρχική διαδικασία που είχε κινηθεί εναντίον του απαιτούσε προδήλως να εκδοθεί προηγουμένως απόφαση επί του βασιμίου των κατηγοριών που απαγγέλθηκαν κατά του ιδίου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ενώπιον των δικαστικών αρχών του Βελγίου και ζήτησε, βάσει του άρθρου 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ, την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας εν

αναμονή της περατώσεως της ανακρίσεως. Κατόπιν του ως άνω εγγράφου, στις 23 Απριλίου 1999, ο πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου ζήτησε από τη Γενική Διεύθυνση Προσωπικό και διοίκηση της Επιτροπής πληροφοριακά στοιχεία ως προς την ύπαρξη, το περιεχόμενο και την εξέλιξη της επίμαχης ποινικής διαδικασίας. Εν συνεχεία, οι υπηρεσίες της εν λόγω γενικής διευθύνσεως ζήτησαν πληροφοριακά στοιχεία από τη UCLAF, με έγγραφο της 4ης Μαΐου 1999. Η UCLAF απάντησε με έγγραφο της 28ης Μαΐου 1999, στο οποίο επιβεβαίωσε ότι η καταγγελία που υπέβαλε στις 23 Απριλίου 1998 η Γενική Γραμματεία της Επιτροπής στον εισαγγελέα Βρυξελλών είχε δώσει λαβή για τη διενέργεια ανακρίσεως από τον Βέλγο ανακριτή κ. Van Espen, η οποία άρχισε στις 19 Μαΐου 1998. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο υπόμνημά του προς την ΑΔΑ της 25ης Μαΐου 2000, ο προσφεύγων επανέλαβε το αίτημά του να ανασταλεί η πειθαρχική διαδικασία εν αναμονή της περατώσεως της ποινικής διαδικασίας.

- 61 Η ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατά του προσφεύγοντος περατώθηκε με το βούλευμα της 28ης Μαΐου 2002 του Συμβουλίου Εφετών Βρυξελλών. Κατά συνέπεια, το ως άνω βούλευμα αποτελεί, ελλείψει ασκήσεως αναρρέσεως εκ μέρους της Επιτροπής, την αμετάκλητη απόφαση των βελγικών δικαστηρίων έναντι του προσφεύγοντος, σύμφωνα με το άρθρο 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ.
- 62 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η πειθαρχική διαδικασία που αφορά τον προσφεύγοντα ολοκληρώθηκε πριν από τις 28 Μαΐου 2002, ημερομηνία εκδόσεως του βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Βρυξελλών. Συγκεκριμένα, η ΑΔΑ εξέδωσε την απόφαση περί επιβολής κυρώσεως στον προσφεύγοντα στις 5 Απριλίου 2001. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2001, η ΑΔΑ απέρριψε τη διοικητική ένσταση που υπέβαλε ο προσφεύγων στις 29 Μαΐου 2001 δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, επιβεβαιώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ως άνω απόφαση.
- 63 Ωστόσο, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν υπήρχε, εν προκειμένω, επικάλυψη μεταξύ της ποινικής και της πειθαρχικής διαδικασίας και ότι, ως εκ τούτου, δεν ήταν υποχρεωμένη να αναμείνει έως την περάτωση της ποινικής διαδικασίας προτού αποφανθεί οριστικά επί της καταστάσεως του προσφεύγοντος στο πλαίσιο της

πειθαρχικής διαδικασίας. Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν οι πράξεις που αποτελούν το αντικείμενο της ποινικής δίωξης ταυτίζονται ή όχι με τις πράξεις για τις οποίες κινήθηκε η πειθαρχική διαδικασία (προπαρατεθείσες αποφάσεις Τζοάνος κατά Επιτροπής, σκέψη 35, και Οπιδί κατά Επιτροπής, σκέψη 81).

- 64 Έτσι, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στις 23 Απριλίου 1998, η Επιτροπή υπέβαλε στον εισαγγελέα Βρυξελλών έγκληση σχετικά με τις προβαλλόμενες παρατυπίες κατά την ανάθεση της συμβάσεως και την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως (βλ. σκέψη 26 ανωτέρω). Η ως άνω έγκληση, στην οποία επισυνάφθηκε η έκθεση της UCLAF της 12ης Μαρτίου 1998, αφορούσε τους όρους αναθέσεως της συμβάσεως, ιδίως δε την ενδεχόμενη αλλοίωση της προσφοράς της εταιρίας IMS/Group 4, τη σύνταξη των παραρτημάτων της συμβάσεως και την έλλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ, καθώς και το υποστατό των παροχών υπηρεσιών και το σύννομο των διαδικασιών προσλήψεως των ατόμων που εισέπρατταν μισθούς στο πλαίσιο της συμβάσεως.
- 65 Κατόπιν της ως άνω εγκλήσεως και των μέτρων τη λήψη των οποίων διέταξε ο ανακριτής, το κεντρικό γραφείο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της δικαστικής αστυνομίας Βρυξελλών, εκπόνησε συνοπτική έκθεση, στις 21 Ιουνίου 2000, η οποία περιείχε τα πορίσματα της ενδελεχούς έρευνας που διενεργήθηκε στην επίμαχη υπόθεση. Στην εν λόγω έκθεση, ο επιθεωρητής της δικαστικής αστυνομίας Βρυξελλών, κ. L., εκτίμησε, πρώτον, ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι η προσφορά της εταιρίας IMS/Group 4 είχε τροποποιηθεί· δεύτερον, ότι είχε υπογραφεί ένα παράρτημα που τροποποιούσε ουσιωδώς τη σύμβαση, αλλά ότι, να μεν η διαδικασία προγενέστερου ελέγχου δεν είχε τηρηθεί στο ακέραιο, πλην όμως ο δημοσιονομικός ελεγκτής είχε ενημερωθεί σχετικά με το εν λόγω παράρτημα πριν από την υπογραφή του και, τρίτον, ότι ορισμένοι υπάλληλοι της εταιρίας IMS/Group 4, των οποίων οι παροχές υπηρεσιών είχαν χρεωθεί στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως, είχαν ασκήσει στην πραγματικότητα, προς όφελος της Επιτροπής, καθήκοντα τα οποία δεν είχαν καμία σχέση με τη σύμβαση αυτή, αλλά ότι η Επιτροπή ήταν πλήρως εν γνώσει της ως άνω καταχρηστικής χρησιμοποίησεως, η οποία ήταν διαδεδομένη τότε.
- 66 Στη δήλωση παραστάσεως πολιτικής αγωγής ενώπιον του ανακριτή, της 1ης Μαρτίου 2001, η Επιτροπή προέβαλε ότι είχε υποστεί ζημία απορρέουσα από την

πλαστογραφία εγγράφων η οποία είχε διαπραχθεί στο πλαίσιο της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών, καθώς και από τη χρέωση των υπηρεσιών που παρέσχον άτομα τα οποία δεν είχαν ασκήσει καθήκοντα στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως.

- 67 Στην απαλλακτική πρότασή του, της 27ης Μαρτίου 2001, ο εισαγγελέας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταντο επαρκή ενοχοποιητικά στοιχεία ως προς τον προσφεύγοντα και τους λοιπούς κατηγορουμένους, κ. Eveillard και Alexandre, όσον αφορά, πρώτον, τη διάπραξη πλαστογραφίας δημοσίων ή ιδιωτικών εγγράφων, δεύτερον, την αλλοίωση στο πλαίσιο της προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών και, τρίτον, την ύπαρξη προσωπικού το οποίο δεν είχε διατεθεί για την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως, αλλά το οποίο ελάμβανε, παρά ταύτα, αμοιβή στο πλαίσιο της εν λόγω συμβάσεως.
- 68 Στο βούλευμα της 6ης Αυγούστου 2001, το Συμβούλιο Εφετών Βρυξελλών έκρινε, πρώτον, ότι οι επίμαχες οικονομικές συναλλαγές είχαν εγκριθεί εν μέρει από τη ΣΕΑΣ και ότι, κατά τα λοιπά, είχαν λάβει την έγκριση του δημοσιονομικού ελεγκτή και, δεύτερον, ότι οι πρακτικές σχετικά με την καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως ήσαν απόλυτα γνωστές στην Επιτροπή, οι υπηρεσίες της οποίας είχαν οργανώσει και εγγυηθεί τις εν λόγω πρακτικές.
- 69 Στο βούλευμα της 19ης Μαρτίου 2002, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Βρυξελλών έκρινε ότι δεν υφίστατο κανένα ενοχοποιητικό στοιχείο όσον αφορά τα συστατικά στοιχεία των αναφερόμενων παραβάσεων και ότι, ειδικότερα, η δικογραφία δεν περιείχε το παραμικρό στοιχείο που να επιτρέπει να θεωρηθεί ότι ο προσφεύγων και οι κ. Eveillard και Alexandre είχαν οποιαδήποτε πρόθεση εξαπατήσεως.

- 70 Τέλος, στις 28 Μαΐου 2002, το Συμβούλιο Εφετών Βρυξελλών εξέδωσε βούλευμα με το οποίο κήρυξε αβάσιμη την έφεση που άσκησε η Επιτροπή στις 2 Απριλίου 2002 κατά του βουλεύματος της 19ης Μαρτίου 2002. Στο βούλευμά του, το Συμβούλιο Εφετών Βρυξελλών έκρινε ότι δεν υφίστατο κανένα ενοχοποιητικό στοιχείο ως προς τους κατηγορούμενους για τις κατηγορίες που αφορούν την τροποποίηση της προσφοράς, την υιοθέτηση του επίμαχου παραρτήματος και τη χρέωση, στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως, υπηρεσιών άσχετων με την εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως.
- 71 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι οι συμπεριφορές που αποτέλεσαν το αντικείμενο της ποινικής διαδικασίας μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις χωριστές ομάδες: πρώτον, οι όροι αναθέσεως της συμβάσεως φυλάξεως, και ιδίως η προβαλλόμενη αλλοίωση της προσφοράς που έγινε τελικά δεκτή· δεύτερον, η σύνταξη και η συνομολόγηση του παραρτήματος που τροποποιεί το περιεχόμενο της συμβάσεως και η έλλειψη σχετικής διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ και, τρίτον, η ύπαρξη ατόμων τα οποία ελάμβαναν αμοιβή στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως για παροχές υπηρεσιών οι οποίες δεν ενέπιπταν στα καθήκοντα που προέβλεπε η εν λόγω σύμβαση.
- 72 Η πρώτη από τις ως άνω ομάδες πράξεων, που αφορά την προβαλλόμενη αλλοίωση της προσφοράς, συνέπιπτε με το αντικείμενο της δεύτερης αιτιάσεως, η οποία διατυπώθηκε από την ΑΔΑ κατά του προσφεύγοντος με υπηρεσιακό σημείωμα της 23ης Σεπτεμβρίου 1998. Ωστόσο, εν συνεχεία, η εν λόγω αιτίαση δεν έγινε δεκτή από το πειθαρχικό συμβούλιο, το οποίο την απέρριψε με τη γνώμη που εξέδωσε στις 9 Μαρτίου 2000. Η δεύτερη ομάδα πράξεων, που αφορά τη συνομολόγηση του επίμαχου παραρτήματος και την έλλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ, αποτελούσε αντικείμενο της τρίτης και της τέταρτης αιτιάσεως, οι οποίες έγιναν δεκτές από την ΑΔΑ εις βάρος του προσφεύγοντος με την απόφασή της, της 5ης Απριλίου 2001, περί επιβολής κυρώσεως στον προσφεύγοντα, και επιβεβαιώθηκαν με την απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2001 περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως. Ομοίως, η τρίτη ομάδα πράξεων αποτελούσε το έρεισμα της πέμπτης αιτιάσεως, η οποία επίσης έγινε δεκτή από την ΑΔΑ εις βάρος του προσφεύγοντος.
- 73 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πειθαρχική διαδικασία που κινήθηκε κατά του προσφεύγοντος αφορούσε τις ίδιες πράξεις με εκείνες που

αποτελούσαν αντικείμενο της ποινικής διαδικασίας. Επομένως, δεδομένου ότι είχαν εκπληρωθεί οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ, απαγορευόταν να αποφανθεί οριστικά η Επιτροπή επί της καταστάσεως του υπαλλήλου, από πειθαρχικής απόψεως, επί όσο χρόνο δεν είχε εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση των ποινικών δικαστηρίων.

74 Το ως άνω συμπέρασμα δεν αναιρείται από το επιχείρημα της Επιτροπής ότι, αφενός, οι αντίστοιχοι νομικοί χαρακτηρισμοί των επίμαχων πράξεων ήσαν διαφορετικοί στο πλαίσιο της ποινικής και της πειθαρχικής διαδικασίας και ότι, αφετέρου, η αμέλεια και οι παραλείψεις που προσάπτονται συγκεκριμένα στον προσφεύγοντα κατά την πειθαρχική διαδικασία δεν αποτελούσαν ποινικό αδίκημα η τέλεση του οποίου μπορεί να επισύρει την επιβολή ποινής στο πλαίσιο της ποινικής διώξεως που ασκήθηκε ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων.

75 Ο ισχυρισμός της Επιτροπής στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η διάταξη αυτή έχει διττό λόγο υπάρξεως. Αφενός, η εν λόγω διάταξη ανταποκρίνεται στην ανάγκη να μην επηρεάζεται η θέση του εν λόγω υπαλλήλου στο πλαίσιο της ποινικής διώξεως που έχει ασκηθεί εναντίον του λόγω πράξεων για τις οποίες έχει επίσης κινηθεί πειθαρχική διαδικασία εντός του οικείου οργάνου (απόφαση Τζοάνος κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 34). Αφετέρου, η αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας εν αναμονή της περατώσεως της ποινικής διαδικασίας επιτρέπει να ληφθούν υπόψη, στο πλαίσιο της ως άνω πειθαρχικής διαδικασίας, διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών που περιλαμβάνονται στην απόφαση του ποινικού δικαστηρίου που έχει καταστεί απρόσβλητη. Προς τούτο, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ, που καθιερώνει την αρχή κατά την οποία «εκκρεμούσης της ποινικής δίκης αναστέλλεται η πειθαρχική διαδικασία», δικαιολογείται, ιδίως, από το γεγονός ότι τα εθνικά ποινικά δικαστήρια διαθέτουν μεγαλύτερη εξουσία έρευνας απ' ό,τι η ΑΔΑ (απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Νοεμβρίου 2000, Τ-23/00, Α κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-263 και II-1211, σκέψη 37). Επομένως, στην περίπτωση που τα ίδια πραγματικά περιστατικά μπορούν να συνιστούν ποινικό αδίκημα και παράβαση των υποχρεώσεων του υπαλλήλου που απορρέουν από τον ΚΥΚ, η διοίκηση δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών που περιλαμβάνονται στην απόφαση του ποινικού δικαστηρίου. Αφού το εν λόγω δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών της προκειμένης περιπτώσεως, η διοίκηση δύναται, εν συνεχεία, να προβεί στον νομικό χαρακτηρισμό τους με γνώμονα την έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος, εξετάζοντας ιδίως αν τα ως άνω

περιστατικά συνιστούν παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον ΚΥΚ (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Α κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 35).

- 76 Τέλος, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας θα καθυστερούσε σημαντικά τη διεξαγωγή της, και ως εκ τούτου την οριστική ρύθμιση της καταστάσεως του προσφεύγοντος, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε αναμείνει περισσότερα από πεντέμισι έτη προτού κινήσει την πειθαρχική διαδικασία κατά του προσφεύγοντος, δεν μπορούσε να προβάλει την ύπαρξη κινδύνου λόγω τυχόν καθυστερήσεως προκειμένου να δικαιολογήσει την απόφασή της να μην αναμείνει την περάτωση της δικαστικής διαδικασίας προτού ρυθμίσει οριστικά την κατάσταση του προσφεύγοντος από πειθαρχικής απόψεως. Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο προσφεύγων, επανειλημμένως, ζήτησε όντως την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας. Πάντως, δεδομένου ότι οι αποφάσεις των βελγικών ποινικών δικαστηρίων κατέληξαν στην απαλλαγή του προσφεύγοντος, οι ως άνω αιτήσεις αναστολής ουδόλως προέρχονταν από αναβλητική συμπεριφορά εκ μέρους του προσφεύγοντος, ο οποίος είχε όντως κάθε συμφέρον να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της πειθαρχικής διαδικασίας μια ενδεχόμενη αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου που κηρύσσει αβάσιμες τις εις βάρος του απαγγελθείσες κατηγορίες.
- 77 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, επιβάλλοντας πειθαρχική κύρωση στον προσφεύγοντα χωρίς να αναμείνει την αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, παρέβη το άρθρο 88, πέμπτο εδάφιο, του ΚΥΚ και, ως εκ τούτου, η αιτίαση του προσφεύγοντος πρέπει να γίνει δεκτή.
- 78 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέβη τους διαδικαστικούς κανόνες, προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας και παραβίασε τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της χρηστής διοικήσεως. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να κηρυχθεί βάσιμος, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι λοιπές αιτιάσεις που προέβαλε ο προσφεύγων.

B — Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως των πράξεων που προσάπτονται στον προσφεύγοντα

1. Επί της τέταρτης αιτιάσεως, που αφορά την παράλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ

Επιχειρήματα των διαδίκων

79 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν αμφισβητείται ότι όντως συνέταξε το υπηρεσιακό σημείωμα για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεως σχετικά με το επίμαχο παράρτημα, το οποίο απευθυνόταν προς τη ΣΕΑΣ, και ότι το ως άνω σημείωμα εγκρίθηκε από τον κ. Eveillard και υπογράφηκε από τον κ. De Haan. Το εν λόγω σημείωμα παράπεσε στα αρχεία της ΥΑ και, ως εκ τούτου, δεν περιήλθε στον αποδέκτη του για λόγους καθαρά ανεξάρτητους από τη βούληση του προσφεύγοντος. Μετά την ανεύρεση του εν λόγω σημειώματος, ο προσφεύγων ενημέρωσε τους ιεραρχικά ανωτέρους του σχετικά με την αναγκαιότητα της αποστολής του, έστω και εκπροσθέσμως, οι δε ιεραρχικά ανωτεροί του, έχοντας πλήρη επίγνωση της καταστάσεως, δεν έκριναν αναγκαίο να αποστείλουν το εν λόγω σημείωμα στη ΣΕΑΣ, λαμβανομένης υπόψη της διευκρινίσεως ότι δεν εναπέκειτο στον προσφεύγοντα να στραφεί κατά των αποφάσεών τους.

80 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχει αποδειχθεί ότι το επίμαχο παράρτημα δεν υποβλήθηκε στη ΣΕΑΣ για την παροχή γνωμοδοτήσεως, ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι ενημέρωσε τους ιεραρχικά ανωτέρους του κατά προσήκοντα τρόπο σχετικά με την υποχρέωση διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ και ότι αυτός όφειλε να επιβεβαιώσει εγγράφως ότι παρέσχε τις εν λόγω πληροφορίες. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος ότι δεν εναπέκειτο σ' αυτόν να στραφεί κατά των αποφάσεων των ιεραρχικά ανωτέρων του, η Επιτροπή υπενθυμίζει τη διάταξη του άρθρου 21, τρίτο εδάφιο, του ΚΥΚ και επισημαίνει ότι η νομολογία σχετικά με το εν λόγω άρθρο επιβεβαιώνει ότι ο υπάλληλος δεν δύναται να επικαλεστεί την ενδεχόμενη ευθύνη των ιεραρχικά ανωτέρων του προκειμένου να αποφύγει τις ευθύνες που του αναλογούν (απόφαση Τζοάνος κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 188 επ.).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 81 Σύμφωνα με το άρθρο 68 των διατάξεων του εκτελεστικού κανονισμού του δημοσιονομικού κανονισμού, η προγενέστερη διαβούλευση με τη ΣΕΑΣ ως προς το επίμαχο παράρτημα ήταν υποχρεωτική εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη ότι το εν λόγω παράρτημα τροποποιούσε ουσιωδώς τους χρηματοοικονομικούς όρους της συμβάσεως φυλάξεως. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η αιτίαση που έγινε δεκτή εν προκειμένω εις βάρος του προσφεύγοντος συνίστατο στο ότι αυτός δεν είχε ενημερώσει τους ιεραρχικά ανωτέρους του με προσήκοντα τρόπο σχετικά με την υποχρέωση διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ.
- 82 Πρέπει να επισημανθεί ότι ο κ. Eveillard, ιεραρχικά ανώτερος του προσφεύγοντος, επιβεβαίωσε ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου ότι είχε ενημερωθεί από τον προσφεύγοντα ότι έπρεπε να λάβει χώρα διαβούλευση με τη ΣΕΑΣ ως προς την τροποποίηση της συμβάσεως φυλάξεως. Ομοίως, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι ο προσφεύγων συνέταξε τον Νοέμβριο του 1992 ένα υπηρεσιακό σημείωμα για τη διενέργεια διαβουλεύσεως σχετικά με το παράρτημα της συμβάσεως, το οποίο απευθυνόταν στη ΣΕΑΣ, και ότι το εν λόγω σημείωμα εγκρίθηκε από τον κ. Eveillard και υπογράφηκε από τον κ. De Haan. Επίσης, δεν αμφισβητείται ότι το ως άνω σημείωμα παράπεσε στα αρχεία της ΥΑ. Περαιτέρω, δεν αμφισβητείται ότι η απόφαση να μην αποσταλεί στη ΣΕΑΣ το ως άνω σημείωμα για τη διενέργεια διαβουλεύσεως, μετά την ανεύρεσή του, ελήφθη από τους κ. De Haan και Eveillard, ιεραρχικά ανωτέρους του προσφεύγοντος.
- 83 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτός, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι ο προσφεύγων όφειλε να διατυπώσει εγγράφως τις προειδοποιήσεις του και ότι, μη ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, συμμεριζόταν την ευθύνη των ιεραρχικά ανωτέρων του για το ότι δεν υπήρξε διαβούλευση με την ΣΕΑΣ. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι ο προσφεύγων ενημέρωσε προφορικά τους ιεραρχικά ανωτέρους του σχετικά με την υποχρέωση διαβουλεύσεως, διαβίβασε τη σύμβαση με τα παραρτήματά της στον δημοσιονομικό ελεγκτή και συνέταξε το υπηρεσιακό σημείωμα για τη διενέργεια διαβουλεύσεως, το οποίο είχε ως αποδέκτη τη ΣΕΑΣ, δεν μπορεί να γίνει δεκτή κατά του προσφεύγοντος η αιτίαση που αντλείται από το ότι δεν ενημέρωσε τους ιεραρχικά ανωτέρους του με προσήκοντα τρόπο, βάσει του γεγονότος και μόνον ότι δεν το έπραξε εγγράφως.

- 84 Επιπλέον, όσον αφορά την έλλειψη διαβουλεύσεως a posteriori με τη ΣΕΑΣ κατά το χρονικό σημείο που ανευρέθη το υπηρεσιακό σημείωμα για τη διενέργεια διαβουλεύσεως, τον Ιανουάριο του 1993, πρέπει να επισημανθεί ότι η πρακτική αποτελεσματικότητα μιας τέτοιας εκπρόθεσμης διαβουλεύσεως θα ήταν απλώς περιορισμένη. Συγκεκριμένα, όχι μόνον είχε ήδη αρχίσει η εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως, αλλά, στις 27 Ιανουαρίου 1993, κατόπιν της αρνήσεως εγκρίσεως του δημοσιονομικού ελεγκτή σχετικά με ένα ένταλμα πληρωμής, είχε υπογραφεί το παράρτημα 3 της συμβάσεως, το οποίο ακύρωνε, από 1ης Φεβρουαρίου 1993, τις διατάξεις του παραρτήματος 1 σχετικά με τη ρήτρα αναπροσαρμογής που αφορούσε τις διακυμάνσεις της τιμής συναλλάγματος του ECU σε σχέση με το βελγικό φράγκο.
- 85 Επομένως, η τέταρτη αιτίαση, η οποία αφορά την έλλειψη διαβιβάσεως στη ΣΕΑΣ του υπηρεσιακού σημειώματος για τη διενέργεια διαβουλεύσεως σχετικά με την επίμαχη τροποποίηση, είναι αβάσιμη.

2. Επί της πέμπτης αιτιάσεως, η οποία αφορά την καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 86 Ως προς την πέμπτη αιτίαση, η οποία αφορά την καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως, ιδίως δε όσον αφορά την πρόσληψη του κ. Burlet για την άσκηση διοικητικών καθηκόντων ενώ αυτός ελάμβανε αμοιβή από την εταιρία υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός, ο προσφεύγων επισημαίνει ότι η ως άνω πρακτική ήταν διαδεδομένη τότε, ότι η ιεραρχία της Επιτροπής ήταν εν γνώσει της εν λόγω πρακτικής και ότι, τέλος, η ίδια η Επιτροπή οργάνωσε και εγγυήθηκε την εν λόγω πρακτική. Ο προσφεύγων κατ' ουδένα τρόπο ανέλαβε την ευθύνη της προσλήψεως του κ. Burlet, πράγμα το οποίο, εξάλλου, δεν αντιστοιχούσε στα καθήκοντά του, τα οποία περιορίζονταν στην κατάρτιση εγγράφων για την πληρωμή των τιμολογίων της εταιρίας υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός.

- 87 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι προσάπτεται στον προσφεύγοντα η εκ μέρους του ανοχή της καταχρηστικής χρησιμοποίησης της συμβάσεως φυλάξεως, αν όχι η συμμετοχή του στην εν λόγω χρησιμοποίηση, γεγονός το οποίο δεν αμφισβητήθηκε από τον προσφεύγοντα και ότι δεν του προσάπτεται η ευθύνη για την πρόσληψη προσωπικού, μεταξύ του οποίου προσελήφθη και ο κ. Buglet. Ακριβώς αυτή η γνώση των εν λόγω πράξεων, συνοδευόμενη από την παράλειψη καταγγελίας των πράξεων αυτών και αποτροπής τους με τα κατάλληλα μέσα, αποτελεί το αντικείμενο της πέμπτης αιτιάσεως. Όσον αφορά τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος σχετικά με την έλλειψη άμεσης εμπλοκής του ιδίου στη διαχείριση της συμβάσεως φυλάξεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα καθήκοντά του ως υπευθύνου της αρμόδιας για οικονομικά θέματα ομάδας της ΥΑ δεν τον απαλλάσσουν από κάθε σχετική ευθύνη και ότι, αντιθέτως, ο προσφεύγων όφειλε πολλώ μάλλον, εκ των πραγμάτων, να ενημερώνει τους ιεραρχικά ανωτέρους του σχετικά με την καταχρηστική χρησιμοποίηση της εν λόγω συμβάσεως. Το γεγονός ότι τέτοιες πρακτικές αποτελούσαν «συνήθη πρακτική» τότε, πράγμα το οποίο αμφισβητείται από την Επιτροπή, δεν αναιρεί το μη σύννομο της επίμαχης συμπεριφοράς ούτε απαλλάσσει τον προσφεύγοντα από τη σχετική ευθύνη του ιδίου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 88 Πρέπει εκ προοιμίου να διευκρινιστεί ότι οι επίμαχες πρακτικές δεν συνίσταντο στη χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως για την παροχή αμοιβής με απατηλό τρόπο σε άτομα τα οποία δεν παρέσχον καμία υπηρεσία υπέρ της Επιτροπής, αλλά στην πρόσληψη, στο πλαίσιο της εν λόγω συμβάσεως, ατόμων τα οποία όντως εκλήθησαν να ασκήσουν καθήκοντα εντός της Επιτροπής, τα οποία καθήκοντα ήσαν, ωστόσο, διαφορετικά από εκείνα που προέβλεπε η σύμβαση φυλάξεως.
- 89 Από τα διάφορα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι η πρόσληψη προσωπικού για την άσκηση διοικητικών καθηκόντων στο πλαίσιο της εκτελέσεως της συμβάσεως φυλάξεως αποτελούσε συνήθη πρακτική τότε και ότι η εν λόγω πρακτική ήταν γενικά γνωστή εντός της Επιτροπής. Έτσι, η απόφαση περί επιβολής πειθαρχικής κυρώσεως θεώρησε ως ελαφρυντική περίσταση έναντι του προσφεύγοντος το ότι «η πρακτική που ακολουθούσε τότε η ΥΑ δεν ήταν ασυνήθης». Η συνοπτική έκθεση που εκπόνησε στις 21 Ιουνίου 2000 ο δικαστικός επιθεωρητής του κεντρικού γραφείου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της δικαστικής αστυνομίας Βρυξελλών, κ. L., κατόπιν της έρευνας που διεξήγαγε η δικαστική

αστυνομία Βρυξελλών, διελάμβανε συναφώς (σ. 10) ότι «[η ως άνω προβαλλόμενη καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως] ήταν, προφανώς, απόλυτα γνωστή σε όλους, μάλιστα δε προς γενική ικανοποίηση» και ότι «[ε]πομένως, οι ίδιες οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οργάνωσαν και εγγυήθηκαν την εν λόγω πρακτική». Επίσης, οι διαδοχικές αποφάσεις των βελγικών ποινικών δικαστηρίων απέδειξαν ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής είχαν οργανώσει και εγγυηθεί την ως άνω πρακτική.

- 90 Η ύπαρξη και η γενική αποδοχή της ως άνω πρακτικής εντός της Επιτροπής επιβεβαιώνονται επίσης από το έγγραφο της 5ης Οκτωβρίου 1987 του κ. Hay, τότε γενικού διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως της Επιτροπής, το οποίο απευθυνόταν στον κ. De Haan. Το εν λόγω έγγραφο είχε ως αντικείμενο τον επιμερισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΥΑ και της Γενικής Διευθύνσεως Προσωπικό και διοίκηση και αναφερόταν σε μια συνεδρίαση της 23ης Ιουλίου 1987 της επιτροπής ασφαλείας. Σύμφωνα με το ως άνω έγγραφο: «η επιτροπή ασφαλείας [είχε] δεχθεί την αρχή ότι “το προσωπικό φυλάξεως που ασκεί καθήκοντα φυλάξεως ή ασφαλείας ή μικτά καθήκοντα βρίσκεται υπό την εποπτεία και τη διεύθυνση της ΥΑ. Μόνον το προσωπικό που ασκεί αμιγώς διοικητικά καθήκοντα υπάγεται [στη Γενική Διεύθυνση Προσωπικό και διοίκηση]. Γι’ αυτήν την κατηγορία προσωπικού, μπορεί, ενδεχομένως, να προβλεφθεί χωριστή σύμβαση”». Συναφώς, ο κ. Hay, αφού διαπίστωσε ότι «περίπου το σύνολο του προσωπικού φυλάξεως [ακούσε τότε] διοικητικά καθήκοντα και καθήκοντα ασφαλείας, αν και το αντίστοιχο ποσοστό [ήταν] ποικίλο ανάλογα με την τοποθέτηση του προσωπικού και/ή ανάλογα με το κτίριο» και ότι, αντιθέτως, «το προσωπικό που ακούσε αμιγώς διοικητικά καθήκοντα ήταν πολύ ολιγάριθμο», επισήμανε ότι «ήταν άσκοπο, [κατά τη γνώμη του], να καταρτισθούν χωριστές συμβάσεις οι οποίες θα επιβάρυναν τη δημοσιονομική διαχείριση και θα μπορούσαν, εν τέλει, να αποτελέσουν πηγή συγκρούσεων αρμοδιοτήτων εάν η φύση των καθηκόντων του ενός ή του άλλου εκ των ως άνω εργαζομένων έπρεπε να μεταβληθεί προς την κατεύθυνση της συχνότερης ασκήσεως διοικητικών καθηκόντων ή της συχνότερης ασκήσεως καθηκόντων ελέγχου».

- 91 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η πρακτική που συνίσταται στην πρόσληψη προσωπικού για την άσκηση διοικητικών καθηκόντων στο πλαίσιο της συμβάσεως φυλάξεως όχι μόνον ήταν γνωστή στην Επιτροπή και δεν ήταν ασυνήθης, όπως υπενθυμίζει η απόφαση της 5ης Απριλίου 2001, αλλά είχε οργανωθεί και ήταν

εγγυημένη από τις αρμόδιες γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής και αποτελούσε μέρος της πολιτικής τους σχετικά με τη διαχείριση του προσωπικού, προκειμένου να μετριασθεί η χρόνια έλλειψη προσωπικού που αυτές αντιμετωπίζουν, με σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί στις διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής.

- 92 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι είναι αδικαιολόγητο να προσαφθεί σε υπάλληλο της κατηγορίας Β, του οποίου τα καθήκοντα, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, είναι καθήκοντα εφαρμογής και πλαισιώσεως, αλλά όχι διευθύνσεως, τα οποία ανταποκρίνονται σε εκείνα που αντιστοιχούν στους υπαλλήλους της κατηγορίας Α, ότι παρέβη τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον ΚΥΚ λόγω του ότι απλώς δεν επισήμανε ότι ένας συνεργάτης ελάμβανε αμοιβή από την εταιρία υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός σχετικά με τη σύμβαση φυλάξεως, πρακτική η οποία είχε οργανωθεί από τις διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής, ήταν γενικευμένη, ελάμβανε χώρα με την προτροπή της ιεραρχίας του θεσμικού οργάνου και η οποία, αν και παράτυπη, δεν είχε, αυτή καθ' εαυτήν, δόλιο χαρακτήρα.

- 93 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω περιστάσεων και ιδίως του γεγονότος ότι ο προσφεύγων δεν συμμετέσχε ευθέως στην εφαρμογή της ως άνω πρακτικής ούτε στην πρόσληψη του κ. Burlet, πρέπει να συναχθεί ότι η ΑΔΑ δεν μπορεί να δεχθεί εις βάρος του προσφεύγοντος μια αιτίαση που αντλείται από το γεγονός και μόνον ότι ο προσφεύγων δεν επισήμανε ότι ο κ. Burlet, συνεργάτης του προσφεύγοντος, είχε ασκήσει επί τρεις μήνες αμιγώς διοικητικά καθήκοντα ενώ ελάμβανε αμοιβή από την εταιρία υπέρ της οποίας κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός σχετικά με τη σύμβαση φυλάξεως ή ότι ο προσφεύγων δεν απέτρεψε την πράξη αυτή με τα κατάλληλα μέσα.

- 94 Κατά συνέπεια, η πέμπτη αιτίαση, η οποία αφορά την καταχρηστική χρησιμοποίηση της συμβάσεως φυλάξεως, είναι αβάσιμη.

3. Επί της πρώτης αιτιάσεως, η οποία αφορά την ύπαρξη εσφαλμένης επαγγελματικής συμπεριφοράς και βαριάς αμέλειας όσον αφορά την τήρηση των κανόνων δημοσιονομικής διαχείρισεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 95 Ο προσφεύγων υπενθυμίζει ότι η έκθεση διαχειριστικού ελέγχου του κ. De Moor κατέδειξε ότι άξια επισημάνσεως ήσαν μόνον ορισμένα σφάλματα που ανάγονται σε πλημμελή διαχείριση. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ουδέποτε υπέστη την παραμικρή παρατήρηση εκ μέρους των ιεραρχικά ανωτέρων του και ότι, απεναντίας, οι τελευταίοι τον συνεχάρησαν επανειλημμένως, όπως επιβεβαιώνουν οι εκθέσεις βαθμολογίας των οποίων αποτέλεσε αντικείμενο ο προσφεύγων.
- 96 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε το υποστατό της πρώτης αιτιάσεως. Οι εκθέσεις βαθμολογίας που μνημονεύονται από τον προσφεύγοντα δεν είχαν ως αντικείμενο την εκτίμηση ή τον χαρακτηρισμό των πράξεων που έδωσαν λαβή για την πειθαρχική διαδικασία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 97 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η πρώτη αιτίαση, η οποία αφορά την ύπαρξη εσφαλμένης επαγγελματικής συμπεριφοράς και την επίδειξη βαριάς αμέλειας όσον αφορά την τήρηση των κανόνων δημοσιονομικής διαχείρισεως, ιδίως κατά την κατάρτιση και την εκτέλεση της συμβάσεως φυλάξεως με την IMS/Group 4, δεν αποτελεί αυτοτελή αιτίαση και ότι αναφέρεται στη συμμετοχή του προσφεύγοντος στην κατάρτιση του επίμαχου παραρτήματος και στην έλλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ. Κατά συνέπεια, πρέπει να συναχθεί ότι οι σκέψεις επί των οποίων στηρίζεται η εν λόγω αιτίαση δεν έχουν υπόσταση αυτοτελή και ανεξάρτητη από εκείνες επί των οποίων στηρίζονται η τρίτη και η τέταρτη αιτίαση.

4. Επί της έκτης αιτιάσεως, η οποία αφορά την εκ μέρους του προσφεύγοντος παράβαση του άρθρου 11, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ, λόγω του ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε τα καθήκοντά του λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη του τα συμφέροντα της Κοινότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 98 Ο προσφεύγων αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της ΑΔΑ σύμφωνα με την οποία δεν άσκησε τα καθήκοντά του λαμβάνοντας υπόψη του μόνον τα συμφέροντα των Κοινοτήτων, κατά το μέτρο που δεν ενημέρωσε τους ιεραρχικά ανωτέρους του σχετικά με τις συνέπειες της παραλείψεως διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ.
- 99 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η τροποποίηση της συμβάσεως φυλάξεως έθιγε τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων και ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί το γεγονός αυτό.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 100 Η ως άνω αιτίαση αναφέρεται στις ίδιες συμπεριφορές με εκείνες στις οποίες αναφέρονται η πρώτη, η τρίτη και η τέταρτη αιτίαση και, ειδικότερα, στις συνέπειες που απορρέουν από τις παρατυπίες που προσάπτονται στον προσφεύγοντα, ιδίως από την κατάρτιση του επίμαχου παραρτήματος και την παράλειψη διαβουλεύσεως με τη ΣΕΑΣ. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η αιτίαση αυτή δεν έχει περιεχόμενο αυτοτελές και ανεξάρτητο από εκείνο της πρώτης, της τρίτης και της τέταρτης αιτιάσεως.
- 101 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει επίσης να κηρυχθεί βάσιμος, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του βασίμου της τρίτης αιτιάσεως, λαμβανομένου υπόψη του ενιαίου και

αδιαίρετου χαρακτήρα της πειθαρχικής κυρώσεως που εμπεριέχεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και του γεγονότος ότι η ως άνω κύρωση στηρίζεται στις αιτιάσεις που έγιναν δεκτές με την εν λόγω απόφαση, εξετασθείσες στο σύνολό τους (βλ. υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2002, T-21/01, Ζάβος κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2002, σ. I-A-101 και II-483, σκέψη 316, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2002, T-89/01, Willeme κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2002, σ. I-A-153 και II-803, σκέψη 83).

- 102 Κατά συνέπεια, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί των λοιπών λόγων ακυρώσεως που προέβαλε ο προσφεύγων, πρέπει να κηρυχθεί βάσιμη η παρούσα προσφυγή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

II — Επί των αιτημάτων περί αποζημιώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 103 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι υπέστη σημαντική ηθική βλάβη λόγω της εξελίξεως της ως άνω υποθέσεως, ιδίως λόγω της παρενοχλήσεως που υπέστη από το 1992 εκ μέρους ορισμένων εξεταστών και των σοβαρών κατηγοριών που απαγγέθηκαν εις βάρος του, οι οποίες διαδόθηκαν τόσο εντός όσο και εκτός του οργάνου, θίγοντας την τιμή και την υπόληψή του. Κατά τον προσφεύγοντα, το κλίμα καχυποψίας που δημιουργήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο από την οικεία αρχή διατάραξε την κοινωνική και οικογενειακή ζωή του. Επιπλέον, ο προσφεύγων αντιμετώπισε προβλήματα υγείας που οφείλονται στο άγχος το οποίο προκλήθηκε από την κατάσταση αυτή. Η Επιτροπή, παρά τις ενδελεχείς έρευνες που διεξήγαγε η εισαγγελική αρχή Βρυξελλών, δεν δίστασε να επιδείξει αναβλητική συμπεριφορά, προκειμένου να καθυστερήσει την έκβαση της ποινικής δίκης, η οποία επρόκειτο να αθώσει πλήρως τον προσφεύγοντα.
- 104 Όσον αφορά τον υπολογισμό της ως άνω βλάβης, ο προσφεύγων προτείνει το υπολογισθέν *ex aequo et bono* ποσό των 37 500 ευρώ. Επίσης, ο προσφεύγων

αναφέρεται στο σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή με το να του επιβάλει κύρωση και στο γεγονός ότι αυτός υποχρεώθηκε να υποβάλει διοικητική ένσταση δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ κατά της απόφασης περί αρνήσεως προαγωγής του προσφεύγοντος στον βαθμό Β 2. Ο προσφεύγων προβάλλει ότι, προκειμένου να αντεπεξέλθει στις διάφορες διαδικασίες, υποχρεώθηκε να υποβληθεί σε δαπάνες για την αμοιβή δικηγόρων που υπολογίζονται προσωρινά σε 7 736,81 ευρώ.

- 105 Συναφώς, η Επιτροπή αμφισβητεί, κατ' ουσίαν, ότι η έρευνα που διεξήχθη εν προκειμένω μπορεί να χαρακτηριστεί ως παρενόχληση και ισχυρίζεται ότι η προβαλλόμενη προσβολή της τιμής του προσφεύγοντος και τα προβλήματα υγείας του τελευταίου απορρέουν, αν υποθεθεί ότι αποδεικνύονται, από το γεγονός ότι ο προσφεύγων, με το να μη συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον ΚΥΚ, εκτέθηκε στον κίνδυνο της κινήσεως πειθαρχικής διαδικασίας. Όσον αφορά τη διοικητική ένσταση που υπέβαλε ο προσφεύγων κατά της απόφασης περί αρνήσεως προαγωγής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η διαδικασία αυτή ουδεμία επίπτωση έχει επί της παρούσας υποθέσεως. Τέλος, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η βλάβη δεν έχει αποδειχθεί και ότι παρέλκει η χορήγηση αποζημιώσεως. Όσον αφορά τη διάρκεια της έρευνας, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο ΚΥΚ δεν τάσσει προθεσμία παραγραφής ως προς την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας και ότι, καίτοι, κατά την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, πρέπει να τεκμαίρεται από την ΑΔΑ ότι ο ενδιαφερόμενος είναι αθώος, η εν λόγω αρχή μπορεί να αποστεί από το ως άνω τεκμήριο μετά την απόδειξη των πραγματικών περιστατικών που του προσάπτονται.
- 106 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή αναφέρει ότι διατηρεί την αποζημίωση των 500 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, προκειμένου να αντισταθμιστεί η παρατεταμένη αβεβαιότητα στην οποία βρέθηκε ο προσφεύγων μεταξύ της ημερομηνίας εκδόσεως της τελευταίας γνώμης του πειθαρχικού συμβουλίου και του χρονικού σημείου κατά το οποίο εκδόθηκε η οριστική πειθαρχική απόφαση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 107 Κατά πάγια νομολογία, για να υφίσταται ευθύνη των Κοινοτήτων απαιτείται να έχουν αποδειχθεί η έλλειψη νομιμότητας της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα θεσμικά όργανα, το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ

της συμπεριφοράς και της προβαλλομένης ζημίας (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Φεβρουαρίου 1994, T-3/92, Latham κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. I-A-23 και II-83, σκέψη 63· της 15ης Φεβρουαρίου 1996, T-589/93, Ryan-Sheridan κατά ΕΙΒΣΔΕ, Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. I-A-27 και II-77, σκέψη 141· της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, T-140/97, Hautem κατά ΕΚΕ, Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-171 και II-897, σκέψη 83, και Willeme κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 94).

- 108 Πρέπει να επισημανθεί, ως προς την πρώτη προϋπόθεση, ήτοι την έλλειψη νομιμότητας της συμπεριφοράς του θεσμικού οργάνου, ότι το Πρωτοδικείο έκρινε, στην παρούσα απόφαση, ότι η Επιτροπή είχε υποπέσει εν προκειμένω σε πολλές παραβάσεις του ΚΥΚ και παραβιάσεις των αρχών που διέπουν την πειθαρχική διαδικασία, που αναφέρονται στην επίδικη απόφαση της 5ης Απριλίου 2001. Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η συμπεριφορά αυτή της Επιτροπής συνιστά υπηρεσιακό πταίσμα που γεννά την ευθύνη του εν λόγω οργάνου. Κατά συνέπεια, πρέπει, κατά το στάδιο αυτό, να εξεταστεί το υποστατό της προβαλλομένης ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην Επιτροπή και της ως άνω ζημίας.
- 109 Όσον αφορά, πρώτον, την υλική ζημία, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν διευκρίνισε, στα υπομνήματά του, το περιεχόμενο ούτε την έκταση της εν λόγω ζημίας. Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων περιορίστηκε να αναφερθεί στις δαπάνες για την αμοιβή δικηγόρων στις οποίες υπεβλήθη προκειμένου να αντεπεξέλθει στις διάφορες διαδικασίες, καθώς και στην εσφαλμένη εφαρμογή της κυρώσεως και στο γεγονός ότι υποχρεώθηκε να υποβάλει διοικητική ένσταση κατά αποφάσεως περί αρνήσεως προαγωγής. Όσον αφορά τις δαπάνες για την αμοιβή δικηγόρων, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι δαπάνες που αντιστοιχούν στη διεξαγωγή των ποινικών διαδικασιών δεν μπορούν να αποδοθούν στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, ελλείψει αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ως άνω προβαλλομένης ζημίας και του πταίσματος στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή. Όσον αφορά, εν γένει, τις οικονομικές συνέπειες της εφαρμογής της πειθαρχικής κυρώσεως και ιδίως της απώλειας εισοδημάτων που είναι σύμφυτη με την απόφαση περί υποβιβασμού κατά κλιμάκιο, αρκεί να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 233 ΕΚ, η Επιτροπή οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της παρούσας αποφάσεως. Τέλος, όσον αφορά την προβαλλόμενη από τον προσφεύγοντα ζημία που συνδέεται με την άρνηση προαγωγής, η εν λόγω ζημία δεν αφορά την παρούσα διαδικασία.

- 110 Όσον αφορά την ηθική βλάβη, κατά πάγια νομολογία, πλην ειδικών περιστάσεων, η ακύρωση της προσβαλλομένης από υπάλληλο αποφάσεως αποτελεί, αυτή καθ' εαυτήν, προσήκουσα και, κατ' αρχήν, επαρκή ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που υπέστη ο ως άνω υπάλληλος (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1992, T-165/89, Plug κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-367, σκέψη 118· Hautem κατά ΕΚΤ, προπαρατεθείσα, σκέψη 82, και Willemé κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 97). Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, εν προκειμένω, στις διάφορες αποφάσεις και διοικητικές γνώμες που αποτελούν μέρος της πειθαρχικής διαδικασίας διατυπώθηκαν κατηγορίες κατά του προσφεύγοντος οι οποίες αποδείχθηκαν ανακριβείς. Περαιτέρω, η Επιτροπή κίνησε την πειθαρχική διαδικασία κατά παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας, δεδομένου ότι η πειθαρχική διαδικασία παρατάθηκε, επιπλέον, για περίοδο περίπου τριών ετών μέχρι την επιβολή κυρώσεως. Τέλος, η Επιτροπή δεν ανέστειλε την πειθαρχική διαδικασία εν αναμονή της περατώσεως της ποινικής διαδικασίας που είχε κινηθεί κατά του προσφεύγοντος. Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το σύνολο των ως άνω περιστάσεων προκάλεσε προσβολή της υπολήψεως του προσφεύγοντος και διαταράξεις της ιδιωτικής ζωής του και περιήγαγε τον προσφεύγοντα σε κατάσταση παρατεταμένης αβεβαιότητας. Οι ανωτέρω περιστάσεις συνιστούν ηθική βλάβη που πρέπει να ικανοποιηθεί. Συναφώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η ως άνω βλάβη ικανοποιείται προσηκόντως με την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, η εν λόγω ακύρωση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα, υπό τις ειδικές περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, την αναδρομική εξάλειψη της ηθικής βλάβης που υπέστη ο προσφεύγων.
- 111 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει στον προσφεύγοντα-ενάγοντα αποζημίωση προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που αυτός υπέστη. Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι το ποσό των 500 ευρώ που προσέφερε η Επιτροπή στον προσφεύγοντα-ενάγοντα δεν επαρκεί προκειμένου να ικανοποιηθεί προσηκόντως η ηθική βλάβη που αυτός υπέστη. Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της προκειμένης περιπτώσεως, το Πρωτοδικείο καθορίζει *ex aequo et bono* το ποσό της ως άνω αποζημιώσεως στα 8 000 ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 112 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί να φέρει το σύνολο των εξόδων, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του προσφεύγοντος-ενάγοντος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση της 5ης Απριλίου 2001 της Επιτροπής περί επιβολής στον προσφεύγοντα-ενάγοντα της πειθαρχικής κυρώσεως του υποβιβασμού κατά ένα κλιμάκιο.**
- 2) Υποχρεώνει την Επιτροπή να καταβάλει στον προσφεύγοντα-ενάγοντα ποσό 8 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη.**
- 3) Η Επιτροπή φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Ιουνίου 2004.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

P. Lindh